

Muusikaleht

Nr. 3
Märts
1998
Hind 8.-

Eelista eestimaist! Tulemas on Eesti Muusika Päevad

Rahvusvahelistel nüüdisaegse muusika festivalidel kuulu põhjal võib üsna kindlalt öelda, et eesti muusika on igas maailma nurgas konkurentsivõimeline. Viimasel ajal ongi nii juhtunud, et ka kodused festivalid on just uuele eesti muusikale rohkem tähelepanu pööranud ja tihti siitki kõrvu jäänud just eestimaine looming. Meenutuseks kasvõi NYJD-festival ja seal mällu sööbinud Eino Tambergi, Erkki-Sven Tüüri jt teosed.

Eesti Muusika Päevad, mis sel aastal toimuvad 15.–19. aprillini, on iseenesestmõistetavalt koondunud uuema eesti muusika ümber. On ju see festival foorum, kuhu tuntud heliloojatelt tellitakse uudisteoseid ning kus alati antakse ka noortele võimalus end näidata.

Eesti Muusika Päevad on alates aastast 1979 toimunud pea igal aastal. Iga festivali eel tundub, et just see on millegi poolest erinev eelmistest. Tagantjärele mõeldes on ju tähtis eelkõige see, kui palju ühel või teisel festivalil on kõlanud teoseid, mis ka edaspidi jäänud interpreetide repertuaari.

Eesti Muusika Päevad 1998. Erilised? Seda kindlasti. Ehk vast juba selle poolest, et kavas on kolm orkestrikontserti – alustuseks

15. aprillil Andres Mustoneni juhatavat, 16. märtsil ERSO (dirigent Arvo Volmer) ja lõpetamas 19. aprillil Nõmme Linnaorkester Hendrik Vestmanni juhatusel. Loomulikult on üsna suur kaal alati olnud kammermuusikal. Juba on traditsiooniliseks muutunud festivalinädala reedene Mammutkontsert, st 5-osaline kontsert, mille igas osas esineb erinev kammerkoosseis. 18. aprillil saab kuulata kitarrimuusikat, ka ansamblile mõeldud, kontserdi eestvedaja on Heiki Mätlik. 19. aprillil on ka vokaalmuusika kontsert, mille esinevad Ingrid Silveus ja Villu Valdmaa. Festivalil kõlab ka elektronmuusikat.

22. aprillil on veel üks Eesti Muusika Päevadega seotud üritus: segakoorilaulude konkurss. Võistlevad laulud on ammu juba žüriini jõudnud – neid oli üle 30 –, millest eelvaliku tulemusena peaks kontserdil kõlama kuus teost.

Ei hakka siinkohal üles lugema esietekandele tulevaid teoseid – paljud neist pole veel valmis. Küll aga võib eeldada, et uudisteoseid on Eesti Muusika Päevadel 20 ringis.

Mare Põldmäe

Veel numbris:

- *Vabariigi juubeli muusikalise tähistamisest
- *Pilk Eestile väljastpoolt – Jenny Anvelt ja
- *Lonnie Clide
- *Barokist "Uku ja Ecumi" – Ines Rannap
- *Lilian Semper ja Toomas Kuter retsenseerivad CD-sid
- *Iseenesestmõistetavalt ambitsioonikas Hendrik Vestmann
- *Tõrva – eliidsühhoosi objekt
- *Miks mitte Muusikalehe erinumber Märjamaast
- *Iisaku ootab Hans Hindperet ka talvel
- *101-aastase kanneldaja ülituslaul oma pillile
- *100 aastat "Tuljakut"
- *Konkursid Narvas ja Valgas
- *Kui linnapea tegi Viljandis muusikakooli
- *Omitoloog Peep Lassmann ja teised juubilarid
- *Kirill Raudsepp jätab huvasti Olga Lundiga
- *Pankontinentaalne muusika Naganos
- *Lätlased imestavad eestlaste käitumise üle

LONNIE CLINE – mees, kes tõi ameeriklastest koori laulma eesti keeles 1994. aasta Tallinna laulupeole,

oli käesoleva aasta algul kuni 6. veebruarini jällegi Eestis, tegutsedes Hirvo Surva külalisena (H. Surva ja V. Tormis käisid mullu tema kooridel külas), põhiliselt G. Otsa nim. muusikakoolis, valmistades seal koos oma eesti kolleegidega kava, mida kanti ette 5. veebruaril.

MÕNINGAID VÄLJAVÕTTEID JUTUAJAMISEST TEMAGA.

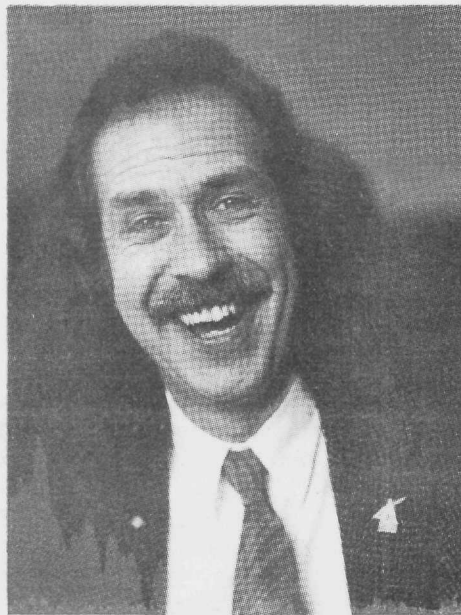
1. Peagi 50-aastaseks saav Lonnie Cline on sündinud USA loodeosas Idaho osariigis muusikat armastavas, kuid mitte professionaalsete muusikute perekonnas. Praegu on ta Vaiksele ookeanile veel lähemale nihkunud, õpetab muusikat Clackamasi Kogukonna Kolledžis (Clackamas Community College) Oregoni osariigis Oregoni linnas, mis on 5 minuti sõidu kaugusel selle piirkonna suurimast, umbes 2 miljoni elanikuga sadamalinnast Portlandist Columbia jõe ääres. Koolis õpivad peamiselt kohalikud, aga ka kaugemalt, koguni Taivanilt Aasias.

2. L. Cline'i sügav huvi Eesti muusika vastu tekkis aastat 5 tagasi, kui Kanada läänerrannikul Vancouveris sealse koorifestivalil esitas Eesti Filharmoonia Kammerkoor Tõnu Kaljuste juhatusel Tormise ja Pärdi loomingut. L. Cline võttis seejärel oma kooli kammerkoori kavva eesti laule. Tutvus Portlandi piirkonnas elavate eestlaste Helle ja Kalle Meriloga, kellelt sai lisainformatsiooni Eesti ja Eesti muusika kohta. See tutvus viis tema koori osalema Ameerika mandri läänerranniku eestlaste laulupeole (seda sõna ütleb L. Cline eesti keeles), õpiti ära ka eesti keeles 1996. aasta Eesti laulupeo kava ja sõideti sellest osa võtma esmakordselt üldse Euroopasse. Esinemine mitmetuhandelise hüdtkoori koosseisus jättis suure elamuse. Kammerkoori liikmed õebisid Tallinnas eesti perekondades, omandasid palju sõprussidemeid, mis pole katkenud praeguseeni. Jätkatakse ka eesti keeles eesti laulude laulmist, mis kooriliikmetele meeldivat isegi rohkem kui ingliskeelsed laulud.

3. Järgnevale, 1999. aasta laulupeole Tallinnas katvates L. Cline tulla juba täiskomplekti kooridega – peale kammerkoori veel sega- ja naiskoor – ning osaledes nendega ka enne laulupidu korraldataval kooride konkursil ja võimaluse korral anda laulupeos osalemise kõrval ka kontserte mitmel pool Eestis.

4. Laulupidu on L. Cline'i arvates üks näide eestlaste vaimususest, mis ulatub tagasi kaugetesse aegadesse – eesti rahvalauludes ei ülistata sõda, nagu see on paljude teiste rahvaste puhul. Lauluga ja kunstidega tegelemine teeb inimese vaimsemaks – ta ei ole nii ahne ega aja vaid raha taga.

5. Eesti rahvas on unikaalne selle poolest, et laul, laulupeod on etendanud tema kujunemisel tähtsat osa. Ja nüüd jälle – laulev revolutsioon. Seda traditsiooni tuleb pühaks pidada ja edasi kanda. Kui noored kipuvad seda unustama, on vaja neile see selgeks teha. Noored inimesed on vastuvõtlikud, ka heale. Ja kui neile asja seletada ja neid koorilaulu kaasa tömmata, siis jääb eesti unikaalne ja kõrge vaimususest – kultuursusest tunnistust andev koorilaulu ja laulupeo traditsioon püsima. Cline tahab

Lonnie Cline

FOTO: GEORG HALLING

ka ise selles tegev olla. "Ma olen uhke selle üle, kui mind mõnikord nimetatakse Eesti aukodanikuks."

6. Eestlastel on palju suurepäraseid, kuigi erinevaid heliloojaid. Kõigepealt võlusid teda Vancouveris Tormis ja Pärt. Aga on ju veel René Eespere, Urmas Sisask, Gustav Ernesaks, Evald Aav, Ester Mägi ja paljud teised. Nende kõigi laule lauldakse Oregonis mõnuga. Aga ka juba möödunud sajandi eesti heliloojate, nagu Karl August Hermann omi.

7. Eestlastel on suurepärane meeskoor – RAM. See võlus Cline'i juba siis, kui ta käis esinemas Ameerika Ühendriikides. Nüüd oli L. Clineil võimalik temaga rohkem kokku puutuda, proovides osaleda, laulda.

"RAMi peadirigent Ants Soots on suurepärase dirigent, üks suuremaid inimesi, keda olen elus kohanud." On ka teisi suurepäraseid koore, näiteks Teaduste Akadeemia Meeskoor (TAM).

8. "Te küsite, millised on mu head ja halvad muljed Eestist. Mul ei ole Eestist halbu muljeid." L. Cline on viibinud ka paljudes kohtades väljaspool Tallinna – Tartus, Pärnus, Viljandis, Rakveres, Paldiskis, Kuressaares Saaremaal. Väga tore oli seal noorte laulusolistide konkurss, mille žüriis oli ta koos Hirvo Survaga.

L. Cline elas eesti perekonnas, TAMist Raul ja Aime Tavasti omas. Kõik on väga külalislahked ja rõõmsameelsed.

9. Paistab, et Eestis hakkab laste muusikaline kasvatamine peale varem kui Ameerika Ühendriikides. Ka Kodaly relatiivse noodilugemise süsteem on siin rohkem levinud. See on hea ja torkas silma ka Hirvo Surva üle-eestilise poistekoori harjutustel Paldiskis.

Ameerikas, vähemalt Portlandi piirkonnas, ei ole laste muusikakoole, muusikaõpetus on aga üldhariduslikes ja kõrgkoolides.

10. Eesti laul pole au sees mitte ainult Oregoni koolis. See hakkab populaarsemaks muutuma kogu Portlandi piirkonnas. Ka laulupeod, muidugi Ameerika traditsioonidele kohandatult. Oregoni kooli kevadised laulmised on ka midagi väikeste laulupidude taolist. Suvel juulis tuleb Portlandis suur muusikafestival. Muidugi Ameerika kommete kohaselt, aga eks sellel ole mõningaid sugulasjooni ka eesti laulupidudega.

Ameerika on liiga suur, et korraldada üleriigilisi laulupidusid. Kuid osariikide laulupidusid võiks ju proovida teha.

11. L. Cline pole ainult süvamuusika, vaid ka levimuusika austaja. Ameerika on noor maa ja seal on vähe oma, kõige rohkem vast džäss, mis on muusika osas mõjustanud kogu maailma.

Ka Otsa koolis tegeles L. Cline levimuusika õpetamisega. Ta jõudis veendumusele, et Eestis on suurepäraseid selle ala spetsialiste, nagu Tõnis Kõrvits ja Mare Väljataga.

12. L. Cline ei tunne huvi ainult eesti ja üldse Põhjamaade muusika vastu, millel on mitmeid ühisjooni, mida on raske sõnades väljendada. Võiks vist nimetada oskust joonistada välja looduse pilte. Ta on kiindunud kõigi maade rahvaste muusikasse, eriti Kuuba, Hiina, Austraalia omasse. Minu küsimusele, kas on ikka võimalik kogu maailma haarata, eriti kui ta nüüd nii palju tegeleb eesti muusikaga, vastas L. Cline veendumult: "See on võimalik."

Jutuajamise Lonnie Cline'iga süstematiseeris

Herbert Vainu

Eelista eestimaist! Ka muusikas!

Eesti Kontserdi otsuse puhul tuua suvisele suurele vabaõhuoperile Tõrvas lava Norrast ning toolid ja käimlad Soomest võiks sarkastiliselt küsida: kas poleks mõistlikum juba kogu see ettevõtmine korraldada Soomes või Norras? Kui head reklaami teha, kihutaks meie kuldne noorus, kes mullusel lahkel tarbimislaenu jagamisel sai kena rahastusti, ka sinna. Pealegi Soome sõiduks pole enam viisat vaja. Või teisiti: kas Eestis tõesti enam ei jätku toole ega ka inimesi, kes oskaks kokku meisterdada välikemmerguid?

Muidugi on olemas majanduslikud kalkulatsioonid: seal on see suurte rahvakogunemistel korduvalt kasutatav värk juba olemas ning tuleb odavam se seal kohale tuua kui lasta kohapeal valmis teha asju, mida me vaid harva kasutame. Tallinna laululava pingid pole aga meie tänapäevase peene publiku jaoks küllalt siked. Ja kas Eesti mehed pole üldse ühed suured kobakäpad? Mullu Tamula järvel ei tulnud nad toime helivõimendusega ja ka tulevärk läks nassu. Parem tellida kõik välismaalt – nemad oskavad.

Faktid on ju õiged, kuid kas järeldused? Kas selle taga pole mitte kahtlus Eesti inimese arenemisvõimes? Veelgi enam – loobumine küünarnukitundest, üksteist kasvõi teravasti kritiseerides, mitte nõokimise, vaid asja parandamise nimel. Seda asendab kalk majanduslik arvestus: meie Lääne-eufoorias kihutab kuldne noorus meelsamini Tõrvasse kokku ning tekib tõeline eliidsühhoos, kui seal on rohkem välismaist: mitte ainult lauljad pole mustanahalised Ameerikast, vaid ka materiaalne pool euro, esmajoones välirestoranid.

Sama ka mitmel pool mujal. Veider oli lugeda möödunud aasta lõpul Maalehes pikka ülistuslaulu orleehitajatele Kriisadele, mis lõppes ootamatu järeldusega: Tallinna Toomkiriku oreli renoveerimise sakslastele andmine oli õige otsus. Põhjenduses isegi ei väidetud, et Kriisade dünastia on degeneraerunud. Et Nõmme kiriku orel on korralikult remonditud, seda tunnistavad ka Kriisade kõige kõvemad kritiseerijad. Põhjenduseks on toodud linda ja töö kestvust. Ei tea, kas õigesti või ebaõigesti. Küll aga kujutan ette, et selliste kahtluste puhul oleks õige olnud umbes niisugune avameelne jutuajamine: "Meie andmeil oled Sa väärt tööd tegev eesti mees, aga meie arvates on Sul ka need ja need puudused. Ütle, kas sa suudad need kõrvaldada (ja millist abi Sul selleks on vaja). Kui ei, anname töö välismaalastele." Meie teada sellist jutuajamist ei ole toimunud.

Tõdegem: me oleme mõnes asjas teistest ees, mitte taga...

Vahetevahel heidetakse meie kuldsele

EESTI

noorusele ette liigset Lääne-kumardamist. Aga kas etteheitjad ise sellega kaasa ei lähe või seda isegi ei tooda? Kas ei saaks luua olukorda, kus me mitte ainult noorusele ei ütle, vaid ka püüame tõestada: me läheme oma Eesti teed mööda. Me küll püüame Läänest kõik parema üle võtta, aga samal ajal ka sealseid lollusi vältida ja selle võrra sealsest parem olla. Proovigem, katsetagem – äkki tuleb välja! Kui esimesel katsel ei tule, proovime uuesti. Nii on ju põnev!

Konkreetselt näite võime võtta kasvõi sellest samast orelite valdkonnast. Kui Läänes ehitati moehaigusena vanu oreleid massiliselt ümber elektrioreliteks ja nüüd kahetsetakse, siis meie sellele teele ei läinud. Mis sellest, et tegemist oli paradoksiga: meid päästis se, et kirik ja orelid olid põlu all. Tulemuseks on ikkagi, et meie lähtepositsioon on praegu parem.

Veelgi enam: ega kõik meie eelised põhine ainult sellistel paradoksidel. Praegu on moes ägiseda, kui halvasti me ikka nõukogude ajal elasime, kuidas see pani eesti kultuuri arengu känguma ja alles praegu me ärkame nõidusunest. Meenutab kangesti nõidusunest ärkamist pärast seitsmesaja-aastast orjapõlve. Praegu me tunnistame, erinevalt C. R. Jakobsonist, et seitsmesaja-aastane orjaaeg ei olnud süsimust võõnd Eesti ajaloo. Aga kuidagi ei taha öelda, et seda polnud ka viiekümneaastane võõnd 1940–1990. Õigemini: me ei taha teha üldistusi. Sest me ju ei eita, et Estonia Teatris pole kunagi olnud nii säravalt maailmatasemelisi lauljaid kui tollal. Või et niklike laste muusikakoolide võrk, mida me läbi praeguste finantsraskuste püüame alles hoida, loodi just siis. Nagu ka meie praegune kogu maailmas unikaalne rahvusmeeskoor. Ning laiemalt võttes – eks ole praegu kogu maailmas hinnatud nõukogude kooliga muusikud – Neeme Järvi ja Mstislav Rostropovič kaasa arvatud. Jah, palju oli tollal totrust (aga kus seda pole?), millest me praegu räägime. Aga oli ka riigi poolt suurte summade kulutamist kultuurile, k.a muusikale. Ning kas on ikka õige negatiivselt suhtuda tolle aja tõsiselt võetud loosungisse: "Kunst kuulub rahvale!"?

Vahemärkused. Üks muusik, kellelt võetud intervjuu on ära toodud Muusikalehes selles numbris, ameeriklane Lonnie Cline, ei väljendanud erilist vaimustust sel puhul, et USAs puudub niklik lastemuusikakoolide süsteem, küll aga märkis positiivselt ära, et Eestis saavad lapsed varem muusikalist haridust kui Ameerikas. Ning teine, Jenny Anvelt, kes on elanud nüüd üle 10 aasta Itaalias, väidab, et itaalia keel, milles Estonias nüüd "Traviat" lauldakse, on vilets. Me oleme aga sellele üle läinud mitte ainult seetõttu, et helilooja on lähtunud oma emakeele sõnade kõlast, vaid ka XX sajandi lõpu Kniks–Marihenite jaoks, kellele on "fein" kuulata välismaa lugusid ainult välismaa keeles. Mis sellest, et nad ise sellest mõhkugi aru ei saa. Eesti ooperiklassikast oleme me nõus taaslavastama ainult E. Aava "Vikerlasi" (ning sedagi ainult kontsertettekandes), mitte aga nõukogude aja (ning ka paguluses kirjutatud) Eesti–ainelisi oopereid ja operette. Isegi mitte Talveaias, kuigi publikut jaguks. Õnneks on Viljandis olemas Koidu–koor, kes koguni EV 80.

aastapäevale pühendatud kontserdil julges laulda aariaid ja stseene nõukogude ajal kirjutatud L. Normeti ja E. Arro operetist ning V. Kapi ja koguni G. Ernesaksa ooperitest.

...ja rajagem sellele oma arengustrateegia

Ka sellest perioodist on midagi kaasa võtta, nagu 700-aastase orjapõlvegi ajast. Midagi sellist, mida teistel ei ole. Õppigem ometi mitte ainult hädaldama sel puhul, vaid ka hindama seda, et oleme elanud kahe kultuuri, kahe ellusuhtumise piirima! Sest kultuur on ju alati arenenud intensiivselt mitte seal, kus on praetud omaenda ühetaolises rasvas, vaid seal, kus on erinevaid pärimusi, erinevaid arusaamu sünteesitud, püütud igaihest võtta parem ja jätta kõrvale viletsam. Meenutagem, millise impulsi andis kasvõi Ameerika kultuurile see, et sinna läksid 30–ndail aastail pakku inimesed fašismi eest Saksamaalt, Itaaliast, Ungarist ja mujalt! Püüdkem oma pärimuste põhjal, oma asukoha ja ajaloo mitmetahulisusest (muidugi ainult mitte seal) inspiratsiooni ammutades luua midagi sellist omapärast, mis maailmakultuuri edasi viiks, selmet ainult mujalt kõike sisse vedada (jazz Ameerikast, käimlad Soomest jne!)

Ka helikeele osas – meil on ju Veljo Tormis, Ester Mägi ja teisi. Vaja on ainult orjalikust koogutamisest lahti saada ja julgelt käia oma otsingute teed. Vastastikuse küünarnukitundega.

Ja küünarnukitundega ka nende suhtes, kes on meile kõige lähemal, kellel on meiega ühine minevik. Selles Muusikalehes numbris avaldab Läti muusikateadlane Imants Zemzaris imestust–kurvastust selle üle, et Eesti muusikateadlased ei osalened viimasel Baltimaade muusikateadlaste konverentsil Riias (soomlane oli kohal), kus analüüsiti ja üldistati viimase aja Baltikumi muusika arengusuundi. Nähtavasti sellepärast, et peetakse end teistest paremaks: meil on rohkem maailmanimega heliloojaid, muusikakollektive, me oskame paremini inglise keelt. Meid võetakse varem Euroopa Liitu (sest meil on kapitalism rohkem arenenud ja rohkem kodutuid).

"Hukutav upsakus" – tuleks selle peale öelda ühe hiljuti eesti keelde tõlgitud raamatu pealkirjaga. Pole ju teadmata, et on valdkondi, ka muusikas, kus me jääme Leedust ja Lätist maha. Ning Baltikum on niisuguse geograafilis–ajaloolise taustaga piirkond (lisaks veel kõrge kirjaoskuse ja kultuuri tase), millel on praegu eeldusi anda maailmakultuuri midagi omapärast ja igiväärtuslikku. Kui seda ei suudeta, on tegu esmajoones meie mittepiisavas meelestatustes ja oskamatuses. Ja samal ajal on Baltikum niivõrd pisike punkt maailmakaardil, et seda on hoopis kergem teha kõigi Balti riikide ühiste jõududega, üksteist toetades. Küünarnukitundega.

Regionalia

Veebruaris olid paljud muusikafestivused, ka Eesti Kontserdi kontserdid, seotud Eesti Vabariigi 80. aastapäeva tähistamisega (vt. allpool), tolmusid mitmesuguste üleestiliste ettevõtmiste maakondlikud ja valdade eelvoorud.

JÄRVAMAALT

* 10. veebruaril etendus Paide kultuurikeskuses lastemuusikal "Pöial-Liisi" H.Ch.Anderseni muinasjutu ainetel.

* Veebruari keskel esines Aravete kultuurimaja 60. sünnipäeva puhul korraldatud taidlejate kokkutulekul kohalik segakoor.

LÄÄNEMAALT

* 7. veebruaril esines Haapsalu linnagaleriis Weekend Quitar. Järgmisel päeval mängis ta Pärnus.

PÖLVAMAALT

* 20. veebruaril oli Räpina rahvamajas kohaliku Laulu ja Mängu Seltsi 20. aastapäeva pidu.

PÄRNUMAALT

* 3. veebruaril etendas Estonia Teater Pärnu Endlas I.Kalmani operetti Silva.

* 5. veebruaril tähistati Pärnu Muusikakoolis kooli kuuajaegse direktori Öie Kure 75. sünnipäeva. Vähemalt kahe Eestimaa muusikakooli direktorid on omal ajal tuntud heliloojate järeltulijad: **Öie Kurg** Adolf Vedro tütar ja Pärnu Muusikakooli praegune direktor Tõnis Hiob Johannes Hiobi poeg.

* 6. veebruaril esines Pärnu Agape keskus Tallinna Kammerorkester Juha Kangase juhatusel, solistiksi viiuldaja Mihkel Kerem.

* 12. veebruaril andis Tervise klubis kontserdi segakoor Kungla, päev hiljem ingerisooma seltsi taidlejad ja 18. veebruaril suupilliklubi Piccolo.

* 19. veebruaril esines Tervise keskus segakvintett Etra ja 23. veebruaril akordionistide ansambel R.Nurmingu juhendamisel.

* 22. veebruaril esines Vanalimna koolis Tampere lastekoor Oskari.

* 23. veebruaril oli Chaplini keskus Tõnis Mägi kontsert.

* 28. veebruaril oli Chaplini keskus Peeter Kaljumäe muusikaetendus "Minu harukordne elulugu".

RAPLAMAALT

* 6. veebruaril laulis Raplamaal Nõmme kõrtsis Ervin Lillepea.

* 21. veebruaril oli Rapla trahteris "Linna Pea juures" kohaliku muusiku Iivo Hakkaja 60. sünnipäevaks korraldatud austamisõhtu.

SAAREMAALT

* 20. veebruaril tähistati Leisi kultuurimajas Karja puhkpilliorkestri 30. aastapäeva.

VALGAMAALT

* Veebruari alguses oli Valgamaa tantsuansamblike võistumängimine Sooru rahvamajas, Tõrva kiriku kammersaalis lauluvõistlus Valgete ööde valss, parimad Siiri Kravtsov ja Mai Malm.

* 23. veebruaril laulsid Tõrva kammersaalis Vanemuise solistid Merle Jalakas ja Kaljo Johanson aariaid operetidest. See oli ühendatud direktori Ilmar Kõveriku sünnipäeva pühitsemisega.

VILJANDIMAALT

* Vastemõisa meesansambel Panga Poisid (juhendaja Valli Pang) tähistas jaanuari-veebruari vahetusel kontserdiga oma 10. aastapäeva.

* 9. veebruaril IX barokkfestivali raames Viljandis esinenud Eduard Parmentier oli 2 tundi külas Viljandi Muusikakoolis, kuulas õpilaste mängu ja jagas neile näpunäiteid.

* Suvised Viljandi folkmuusika festivali korraldajad sõlmisid sellel osalemiseks Soome ansambliga Wimme esimese välislepingu.

IDA-VIRUMAAALT

* Kohtla-Järve lasteteater Tuuleveski tähistas 14. veebruaril oma 10. aastapäeva. Nädal hiljem toodi lavale 31. teatritükk "Buratino seiklused".

* Pärast ajakirjanduses avaldatud teravat kriitikat Kohtla-Järve kultuurielu aadressil kutsus kohalik kultuurijuht Artur Seppem 15. veebruaril rahvast kokku olukorda arutama. Tuli 2 inimest, kellel oli aga palju uusi ideid.

LÄÄNE-VIRUMAAALT

* V Lääne-Virumaa muusikakoolide päevad 6 kooli osavõtul toimusid seekord noortemas, Väike-Maarja koolis. Põhitähelepanu oli pööratud ansambli mängule.

* 17. veebruaril demonstreeris mitmekordne olümpiavõitja Matti Nykänen Rakvere ööklubis oma dzässiplaati. Kaasalaulmisest ei tulnud tal suurt midagi välja.

VÖRUMAAALT

* 19. veebruari Võrumaa Teataja andmeil kavatsetakse Kandle teatrisaalis käivitada kino.

* 20. veebruaril andis Võru Linna Kultuurkapital üksmeelselt maakonna preemia 1997. aasta tagavuse eest segakoorile Hilario (dirigent Silja Otsar), kes mullu lavastas ka L.Falli opereti "Lõbus talupoeg". Ka eelmisel aastal oli preemia läinud koorile - Võru meeskoorile.

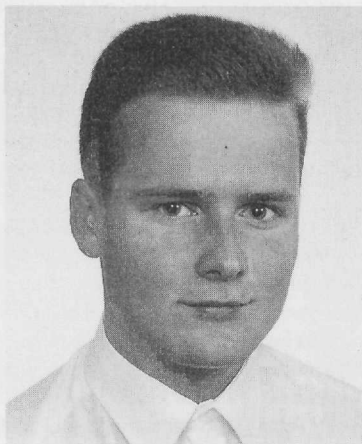
"Nõmme Linnaorkester – see kõlab ilusasti!"

Nii arvas noore kollektiivi juht Hendrik Vestmann sissejuhatuseks usutlusele, mis leidis aset pärast 24. veebruaril Nõmme Kultuurikeskuses toimunud kontserti.

1996. a. EMA koori- ja orkestridirendi diplomiga lõpetanud Vestmann lõi uue orkestri mullu novembris peamiselt endistest õpingukaaslastest. Idee sünnist möödunud paari kuu jooksul suutis ta "pehmeks rääkida" Kultuurikeskuse peremehed ja Nõmme Linnaosavalitsuse eesotsas selle kultuurilembese juhi hr. Lootsmanniga – kindlustamaks oma plaanile moraalne ja finantsiline toetus. Proovideks lubatud värskest remonditud saal on hubane, kuigi õige väike – aga eks ole orkestergi väike.

H. Vestmann: "Mulle pakuti möödunud aastal õige mitmeid kõitvaid projekte, mille teostamiseks vajasin hädasti oma kollektiivi. Nüüd ongi meid ootamas mitmed huvitavad ülesanded: märtsis Mozarti Kroonimississa Tartu Kolga ja Kuusalu taidluskooride ja –solistidega, aprillis esinemine Eesti Muusika Päevadel, mais emadepäeva tähistamine Estonia Kontserdisaalis ja Nõmme kevadpäevad, juunis vabaõhukontsert Tartu Raekojaplatsil. Plaamis on Sisaski Jõulu- ja Näärrioratoriumi plaadistus CD-le ja muudki.

Muidugi sisustame eelkõige Nõmme traditsioonilisi pidupäevi. Leian, et kuna nõmmekead ei pääse eriti kergelt südalinna kontsertidele, on meie asi tuua nendeni süvamuusika ilu ja väärtused. Minu kindel soov on võtta kavadesse vähemtuntud klassikalist muusikat ja tingimata ka eesti heliloomingut. Unistan tuua orkestri kõrvale tippsolisti ja ette teisi

Hendrik Vestmann

dirigente. Ja veel – tahaks koos lektoriga minna koolidesse tutvustama pilli ja mängima head lihtsat muusikat."

Särasilmselt Vestmanni on lausa lust kuulata. Oma ambitsioonidele vähimaidki piire seadmata on ta veendunud, et noorte pillimeeste entusiasm ja püüdlikkus tagab neile peatselt taseme, mida nõuab professionaalse orkestri staatus.

Esialgu demonstreeriti siiski veel tagasihoidlikku üliõpilaslikkust, mis muidugi ei tähenda, et mängiti halvasti: meie tudengid on võimekad ja ka orkestripraktikat omandanud, nii et uuele kollektiivile jääb soovida vaid sissetõtamist, üksiteisega sobitumist, kõlaühtlustamist, koosmängu täpsustamist – see töö ei saa muide kunagi otsa! Objektiveemaks hindamiseks oleks pealegi vaja kuulata neid avaramas, normaalse akustikaga saalis.

Programm arvestas kenasti vabariigi juubelit – alustati H. Elleri 5 palaga keelpillidele, kus eriti "Kodumaise viisi" lummavalt pidulik tõlgitsus pälvis tõsist kiitust. EMA üliõpilase Cornelia Lootsmanni meisterlik harfimäng C. Debussy "Tantsudes" pakkus meeldiva elamuse – seda ingellikku pilli kuuleb meil sooleerimas ju imeharva.

Tõsikauneina läksid südamesse E. Mägi Variatsioonid klaverile, klametele ja keelpilliorkestrile, kus Karin Hallingu ja Ivar Säde esitasid oma partiid korrektselt ja kaasaalvalt. Kontsert-aktuse lõpetasid R. Rannapi Concerto grosso in una movimento.

Olgu veel öeldud, et sissepääs pidulikule üritusele oli tasuta ja külalistele pakuti sissejuhatuseks klaas šampust ja maiustusi!

Ines Rannap

Eestist

RAHVUSOOPER HAKKAB ILMET VÕTMA

Veebruaril oli esmakordselt koos rahvusoperi nõukogu. Selle esimeheks valiti Peeter Olesk, asesimeheks Peep Lassmann. Otsustati korraldada konkurse rahvusoperi tegevjuhtkonna valimiseks.

PÄRNU PROFESSIONAALSE SÜVAMUUSIKA ARENGUKAVA

4. veebruari Pärnu Postimeses tõi ära Pärnu Ooperi intendandi **Andrus Kallastu** kirjutise jaanuari lõpus koos olnud Pärnu professionaalse süvamuusika arengukava koostamise töörühma arutelul tähelepanu orbiidis olnud küsimustest. Kokkusaamine oli osa Pärnu linna arengukava koostamisest aastani 2005.

Tähtsamad seisukohad. Praeguse väga erineva muusikalise alghariduse taseme ühtlustamiseks tuleks luua Pärnumaa muusikaõpetajate ühendus, mis peaks kindlustama, et iga õpilane omandab üldhariduskoolis muusikaliste teadmiste minimaalpaketi. Luua kaunitest kunstidest preemia Pärnu noortele, selle muusikutest saajad kohustuvad edaspidi andma kodulinna aastas vähemalt ühe täismõdulise kontserdi.

Palju tähelepanu pöörati rahastamise probleemidele. Leiti, et Pärnus on muusikaalu rahastamise proportsioonid valed, süvamuusika on alafinantseeritud. Õiglaselise rahastamiseks on vaja kaasata oma ala eksperte. Pärnu Linnaorkestrit peaks kohaliku omavalitsuse kõrval finantseerima ka riik, kuna orkestrit kasutab samuti riigi bilansis olev Endla teater. Hädavajalik oleks ka leida linnaorkestrile kesklinna sobilikud harjutusruumid.

RAHVUSHÜMNI KOOLIDELE

Haridusministeerium kinkis Eesti Vabariigi 80. aastapäeva puhul kõigile 800 riigi- ja munitsipalkoolidele rahvushümni CD, kasseti ja noodid. Maakondade haridusosakondadeni jõudsid ministeeriumi kingitused veebruari keskel.

Lisaks hümnile said mitmed koolid riigikantslei, hasartmängumaksu nõukogu ja teadusraamatukogu poolt kingitusena vabariigi aastapäeva puhul ka väärtkirjandust.

TORMA PASUNAKOOR 150-AASTANE

14. veebruari 1848 loetakse Torma praeguse puhkpilliorkestri asutamisaajaks. Tolla oli mõned aastad tagasi Tormasse köstriks ja kooliõpetajaks tulnud noor Adam Jakobson, kes saigi pasunakoori asutajaks. 1855. aastal mängis pasunakooris kaasa ka 13-aastane Carl Robert Jakobson, kes pärast oma isa surma asus orkestrit juhtima. Hiljem on Tormas orkestrit juhitanud Joosep Neimann, Adalbert Reilian, Hugo Kirdelaht jt. 1953. aastast tänaseni on orkestri dirigendiks Alfred Öunapuu. Torma pasunakooril on 150 aasta jooksul olnud paremaid ja halvemaid aegu. Üks tõusuperiood oli orkestri jaoks 1940-ndate aastate lõpul, kui anti palju külaliskontserte Estonia kontserdisaalis, Tartu Ülikooli aulas ja mujal. Esinemisi kanti tollal üle raadios ja jäädvustati filmina.

Praegu on orkestris 20 pillimeest, poole vähem kui kümmeaastat tagasi. Kuid pillimängu pisik Torma kandis on siiski säilinud. Orkestris on praegu ka üks naismängija - 26-aastane Armeli Vaino, kes käib omasõnutsi seal nii muusika kui ka seltskonna pärast.

Kodu-uuriija Ants Viigi on märkinud: "Torma pasunakooril on eesti kultuuriloos eriline koht. Väägvere ja Torma pasunakoorid said eeskujuks paljudele teistele kooridele. Täna on kindlaks tehtud, et pasunakoorina on Torma Eestimaa vanim (Väägvere polnud algselt puhtalt pasunakoor)."

Orkestris on aegade jooksul käidud perekonni ja põlvest põlve. Praegusest koosseisust võib märkida Matsonite peret. "Oleks selliseid peresid rohkem," ütlevad pillimehed.

Orkestri juubelikoncert on 7. märtsil.

SÜVAMUUSIKA LASERPLAADID ÄÄREMAA RAAMATUKOGULE

Turba raamatukogu juhataja Aita Orav on olnud varmas koostama projekte Harjumaa ääremaa elu edendamiseks. Eesti Kultuurkapital on neid projekte rahastades kinnitanud omapoolset heakskiitu. Kultuurkapitalilt saadud 5000 krooni eest süvamuusika propageerimiseks ostis Aita Orav raamatukogule kotitäie laserplaate. Muusikakeskus oli õnneks juba olemas. Et ka Tallinnas tööl käivatel inimestel oleks võimalik raamatukogus hea muusika seltsis aega veeta, avas Aita Orav selle ka iga kuu esimesel laupäeval.

ALAVERES KÖLAS VIULIMÄNG

6.-8. veebruarini peeti Anija vallas Alaveres järjekordseid Harjumaa rahvaliku viulimuusika päevi, mida korraldatakse alates 1993. aastast.

Viulimuusika päevad toimuvad traditsiooniliselt kaks korda aastas - talviti Harju-, suviti Pärnumaal. Sedapuhku tuli kohale üle 50 noore viulidaja. Harjumaa muusikute kõrval osales ka külalissolist Tallinnast, Võrust, Haapsalust, isegi Šveitsist. Lisaks pillimängule kuulati Igor Tõnuristi loenguid runolaulust. Ürituse lõppakordiiks oli kontsert Alavere rahvamajas.

VILJANDI VOLIKOGU EI TAGASTANUD MUUSIKAKOOLI MAJA KAITSELIIDULE

Viljandi linnavolikogu otsustas 27. veebruaril Kaitseleidule mitte tagastada maja, milles asub muusikakool. Volikogu esimees Tauno Tuula ütles, et Kaitseleit on juba saanud 6 aastat tagasi saavutatud kokkuleppe kohaselt vahetuskaubaks teise maja ja tegutseb nüüd ärietaika vastaselt. Ei nõustunud volikogu ka kompromissettepanekuga tagastada maja Kaitseleidule, kes annaks selle muusikakoolile tasuta rendile.

Kaitseleidu Sakala maleva juhtkonna arvates on maja ajalooline taust niisugune, et see tuleb tagastada Kaitseleidule. Loobumine võiks kõne alla tulla vaid siis, kui malev otsustab nii referendumi korras.

Küsimus läheb lahendamiseks Eesti Vabariigi valitsusele, kes peaks otsuse tegema kuu aja jooksul. T. Tuula sõnul peab riik, kui ta maja tagastab, mõtlema sellele, mis saab muusikakoolist.

Samal Viljandi volikogu istungil valiti **Roman Toi** Viljandi aukodanikuks.

ARTUR KAPI KANTAAT "ÄRKA, RAHVAS!" VÕIKS RAHVA ÄRATADA

27. ja 28. veebruaril avaldas Sakala pensionärist muusikateadlase Johannes Jürissoni pika artikli Artur Kapist seoses tema 120. sünniaastapäevaga.

Artikkel algab Artur Kapi Tootsi-tempude kirjeldamisega Suure-Jaani koolis. Peterburi perioodi kohta arvab J. Jürisson, et A. Kapi võib pidada muusikateraapiale alusepanijaks, kuna ta 1903. a. mängis Keiserlikus Günekoloogia Instituudis rahvale meelelahutuseks ja tervisekosutuseks orelit. Pikemalt on juttu sellest, kuidas A. Kapp oli pärast oktoobripöörde Astrahani uutele võimudele nii meelepärane, et ta veenis neid andma talle komanderingu Moskvasse oma edukast tegevusest ette kandma Lunatõarskile. Moskvasse jõudes läks ta hoopis Eesti saatkonda

ja selle kodumaale viivale rongile. Perekond jõudis hiljem Tallinna.

Eesti Vabariigi aja osas on põhjalikumalt juttu kahe Arturi - Kapi ja Lemba - teravatest suhetest ning A. Kapi 60. juubeli laialdasest tähistamisest 1937-38. a. Kui siis Artur Kapi käest küsiti, kuidas ta elab, vastanud ta, et ta väiksemaid teoseid avaldatakse, suuremad aga on jäänud käsikirja. Ka kurtis ta, et võimudel on vähe kultuurihuvi, rahvas aga on loid, teda tuleks äratada.

Artikli autor leiab, et lugu on ka praegu nii, ainult oratoorium Hiob on nüüd leidnud äramängimist. Ta lisab, et "Artur Kapi suurepäraselt kantaati "Ärka, rahvas!", mis oleks olnud paras vabariigi aastapäeva tähistamiseks, pole seni ajani ette kantud".

VENELASED KÄIVAD KONTSERITIDEL, EESTLASED KORRASTAVAD KODU

Põhjaramnik avaldas 14. veebruaril kirjutise **Kaja Põldroosist**, kes on juba 11 aastat olnud Eesti Kontserdi Ida-Virumaa administraator. Raamatukaubandusealase haridusega K. Põldroosi kodune plaadikogu sisaldab põhiliselt kergemaimelist klassikat (Mozartit, Bachi), mida ta kuulab meelsasti.

K. Põldroos märgib, et Eesti Kontserdi kontserdid Ida-Virumaal on kahjumis. Mõned

omavalitsused, esmajoones Jõhvi linn ja Mäetaguse vald, toetavad neid heal meelel. Süvamuusika peamine kuulajaskond Ida-Virumaal on venelased, harilikult teismeliste lastega noored pered. Eestlased ei vaeu tihti peale tulema - pühapäev kuluvat marjaks ära koristamiseks ja muuks vajalikuks. Publik koguneb põhiliselt tuntud nimede peale. Nende hulgas on ka Rein Rannap, kes on suutnud teha endale piisavalt palju reklaami ja on natuke skandaalne.

Head kontserdipaigad on K. Põldroosi arvates Purkse linnus ja Mäetaguse mõis. Suveks lubab ta jaapanlaste sõud teejoomistseremoniaga ja 7 kontserti 7 Ida-Virumaa linnas.

SEGAKOORILAUJATELE HAKKAS MEELDIMA RÕUGE

Jaanuari-veebruari vahetusel oli Võrumaal Rõuges Eesti Segakoore Liidu esimene talilaager, organiseerijaks liidu asutaja Valli Ilvik. Õpiti ja lauldi. Esines ka äsjaloodud Rõuge segaansambel (juhendajad Endla Piiritalu ja Ingrid Kostabi). Segakoorilauljatele hakkas Rõuge nii meeldima, et otsustati järgmiselgi aastal samal ajal seal kokku tulla.

ERI KLASILE MULLIVANN

Ajakirja Kroonika lugejad valisid Eri Klasi nendest avaliku elu tegelastest, kellest ajakiri oli mullu kirjutanud, kõige populaarsemaks. Selle eest sai ta preemiaks mullivanni. Eri Klas oli meeldivalt üllatunud ja kimmitas, et tal pole kodus mullivanni.

MALLE ELVETI SÕNUMID

Tuntud muusikud esinevad Lihulas

Lihula nooblisse kultuurimaja oli Eesti Vabariigi aastapäevaks esmakordselt esinema tulnud Rein Rannap, saalis mitusada kuulajat Virtusust Kullamaani. Klaverimängija pisukene heitlus gripiga ei viinud alla taset. Klassikaliste Schuberti, Liszti, Debussy klaveripalade kõrvale oli pianist seekordse esinemise eripära arvestades võtnud ka Ed. Tubina loomingut. Kohalikud muusikasõbrad hindasid eriti kõrgelt R. Rannapi Liszti-interpretatsiooni.

7. märtsil oli Lihula kultuurimaja lava Vanemuise solistide päralt, kes esitasid vene romansse instrumentaalmuusika saatel. Õhtu juhtis Peeter Volkonski.

Vahepeal käisid Lihula taitlejad esinemas Haapsalus "Vähegi viitsijate päeval".

Juubelikontserdid

Eesti Vabariigi 80. aastapäeva tähistati üritustega, kus kõlas ka muusika kõigis maakondades, linnades, valdades, koolides. Ajakirjanduses kajastus see aga väga ebahühtlaselt.

Eriti ebaülevaatlik on pilt Tallinnast. Varasem linnaleht Öhtuleht läks sellest sündmusest peaaegu täielikult mööda ja ka üle-eestilised lehed olid palju tagasihoidlikumad võrreldes mujal ilmuvate lehtedega, k.a. venekeelsed Narvskaja Gazeta ja Sillamäeski Vestnik. Märgitakse ära puhkpilliorkestri esinemist sõjaväeparaadil (puhkpilliorkestrid esinesid üldse palju, esmajoones piirialadel Narvas, Valgas jm.) ning L. Sumera Henriku Liivimaa Kroonika alusel loodud rohke sõnalise osaga histsiooni "Armastuse ja tulega" ettekandmine ERSO ja Estonia Teatri koori poolt presidendi pidulikul vastuvõtul 24. veebruaril Estonia Teatris.

Sellised vastuvõtud kohalikul tasemel olid erinevatel päevadel (24. veebruari õhtul olid kohalikud juhid ju Tallinnas) koos kontsertidega pea kõigis maakondades, ka valdades. Rakvere linnapea korraldas vastuvõtu Eesti Vabariigiga samaeliastele ja vanematele inimestele. Analoogiliselt toimiti Jõhvi vallas.

Selle lähedale Sillamäele oli esinema kutsutud Mati Palm. Professionaalsed muusikud esinesid üldse palju, osalt Eesti Kontserdi poolt korraldatud kontsertide raames, osalt väljaspool. Eriti agaralt oli, esmajoones Lõuna-Eestisse, kohale kutsutud Vanemuise muusikuid.

Muidugi esinesid nad ka Tartus. Juba 10. veebruaril üle-eestiliste prominentide kohalolekul toimunud Eesti Rahvamuuseumi Sõprade Seltsi ja Vanemuise Seltsi juubelikoosolekul-kontserdil laulsid Eugen Antoni, Jaan-Willem Sibul, Viies Ratas jt., aga ka Vanemuise Seltsi kammerkoor Laine Jänese juhatamisel. Edasi lülitus juubeliüritustesse veelgi enam taidlejad - TÜ aulakadeemiline naiskoor ja Anneli Traksi käe all nii kooris kui ka solistidena laulvad Karlova Gümnaasiumi mudilased, 24. veebruaril Toomel Eesti Meestelaulu Seltsi meeskoor Alo Ritsingu juhatamisel jne. Vabariigi aastapäeva ürituseks kujunes ka Tartu naiskoori Domina (dirigent Elvi Oolo)

ja Tallinna Toomklubi juures tegutseva meeskoori Runo (dirigent Marko Pruul on samuti pärit Tartust) ühisesinemine TÜ Ajaloomuuseumi väikeses saalis.

Pärnu taidluskoorid tähistasid Eesti riigi sünnipäeva kolme kontserdiga - 23. veebruaril segakoor Kungla ja selle nasiansambel Chaplini keskuses, 24. veebruaril M. Lüdigi nimeline meeskoor Tervise keskuses ja samuti ka kammerkoor Mattone Agapes.

Narvas andsid pidupäevakontserdi Energeetiku saalis kohalik sümfooniaorkester A. Ššura ja ühendkoor M. Kossolapova juhatamisel. Mäetaguse mõisas korraldatud maakondlikul vastuvõtul esines teiste hulgas esmakordselt äsjamoodustatud Ida-Virumaa poistekoor.

Viljandi maagümnaasiumis esitas Koidu koor aariaid eesti ooperitest ja operetidest, Jaani kirikus laulis mitu koori.

Tihedalt tähistati isamaalist tähtpäeva Järvamaal. 20. veebruaril, kui Eesti Rahvusmeeskoor laulis Türil, andsid kohalikud taidlejad kontserdi Kabala ja Roosna-Alliku kultuurimajas. Järgmisel päeval oli Türil jällegi kontsert, seekord Vanemuise solistide kõrval esinemas ka äsjamoodustatud Järvamaa sümfooniaorkester ja Türi kammerkoor. 22. veebruaril oli Järva-Jaani kalmistul mälestustähiste pühitsemise tseremoonia, osales Järva-Jaani segakoor. 24. veebruaril andis kontserdi Lehtse kammerkoor. Sellesse sarja võiks lugeda ka 28. veebruaril Paide kultuurikeskuses toimunud noorteõhtut, kus külaliskülalised olid Viimsi kooliteater ja koor ning kontsertetendusel pealkiri "Lugu Eestimaast".

Ajakirjanduse põhjal otsustades tähistati Eesti Vabariigi aastapäeva eriti agaralt Raplamaal ja Saaremaal. Raplamaal alustati pidupäevapäevade üritustega juba 7. veebruaril, kui Juuru rahvamajas andsid kontserdi O. Jürissaar, V. Tammann, J. Aarma ja V. Kuslap. Rohkesti oli koolilaste poolt antud aastapäevakontserte: Märjamaal, Valgas, Kabalas jne. Kehtna lasteaia lapsedki andsid kontserdi. Kuressaare kultuurikeskuses laulis 20. veebruaril isamaalisi laule rahvakoos Lyra. Aastapäevakontserdid olid ka Kihelkonnas, Lümandas, Orissaares, Sõmeral, Tomimäel, Valjalas jne.

Hiiumaal leidis kohalikus ajakirjanduses kajastamist ainult üks kontsert. Selle andsid Kärkla kultuurikeskuses sealse muusikakooli õpilased.

Midagi omapärast hakkab silma Lõuna-Eesti lehti silmitsedes. Võru Kandes korraldati juubeliürituste sarjas ka laste folklooripäev. Valgas, nagu Narvas ja Sillamäelgi, oli aktiivne pühitseja vene gümnaasium ja Valga muusikakool andis ühiskontserdi koos Valka J. Cimze nim. muusikakooliga.

Eesti muusikute ja muusikakollektiivide esinemised välismaal

Kõige tihedam oli tütarlastekoori *Ellerhein* esinemisgraafik. Ta laulis 20. veebruaril saatkomavastuvõtul Pariisis, andis 24. veebruaril kaks kontserti Brüsseli kirikutes, 26. veebruaril Londonis St. Johns Square'i kontserdisaalis. Enamvähem samadel radadel liikus *Hortus Musicus* - 20. veebruaril Brüsselis ja 21. veebruaril Antwerpenis.

27. veebruaril andis Stockholmis Kontserdimaja suures saalis kontserdi ERSO koos Stockholmis ühendatud eesti kooridega. Juhatas Eri Klas. Päev varem korraldasid Göteborgis peo kohalikud eestlased, esinesid Göteborgi Eesti Kammerkoor ja rahvantsijad, 23. veebruaril Oslo Ohvitseride Majas korraldatud vastuvõtul esines *Pirjo Levandi*. Eesti ja Soome noored muusikud esinesid 23. veebruaril Helsingi Ülikooli aulas, 24. veebruaril tegid Vilniuse ooperi- ja balletiteatris "Don Carlose" lavastuses kaasa 5 Estonia solisti.

21. veebruaril andis Tallinna Poistekoor Lydia Rahula juhatusel kontserdi Moskvast, 19. veebruaril juhatas Paul Mägi Kievis Ukraina Rahvuslikku Sümfooniaorkestrit, kes esitas ka eesti heliloojate Tubina, Räätsa ja Sumera teoseid, 22. veebruaril andis Kievis kontserdi Väikeste Lõõtspillide Ühing, kes oli selleks puhuks oma repertuaari täiendanud ukraina rahvalike lauludega.

Otsaga lõunapoolkerale jõudis Tallinna Tehnikaülikooli Akadeemiline Meeskoor, kes andis kaks kontserti Austraalias - 23. ja 24. veebruaril.

Rahvusmeeskoor külalisdirektoriga Tartus

21. veebruaril esines Tartu Ülikooli aulaks Eesti Rahvusmeeskoor, dirigeeris seekord noor Mihkel Kütson, kes töötab Hamburgi Orkestriühingu sümfooniaorkestri muusikalise juhi ja dirigendina.

Kava esimeses pooles oli eksootiline jaapani ja india muusika, kaasa tegid klaveril Andres Paas ja kitarril Robert Jürgendal. Kava teine pool koosnes Veljo Tormise helitöödest.

Kaunikõllaline Steinway ootab head peremeest

Mullu aprillis esitleti Vanemuise kontserdisaalis heakõllalist Steinway klaverit. Ligi miljonikroonise instrumendi valis Tartu jaoks välja Hamburgi Muusikaülikooli professor Volker Banfield.

Nüüd on Vanemuise kontserdisaali antud Eesti Kontserdi bilanssi, Steinway saatus on paika panemata. Ülikooli aula vajaks... aga kust leida rahastajaid.

Renoveerimisele minevas kontser-

disaalis esines viimati Steinwayl selle väljavaliija Volker Banfield, mees, keda on plaadistanud maailmakuulsad firmad. Amfiteatriks kujundatud kontserdisaali keskel mängis ta R. Schumanni, L. Janaceki, S. Rahmaninovi ja jaapani helilooja T. Takemitsu loomingut. Sadakond kuulajat-klaverimuusika austajat lahkus saalist segaste tunnetega - kas on see hüvastijätt Tartu Vanemuise kontserdisaali oma klaveriga?

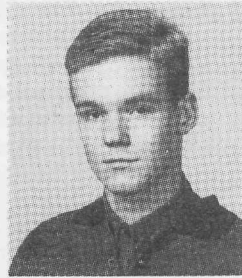
Tallinna Muusikakeskkoolis

8.–10. veebruarini harjutas TMKK kammerkoor koos dirigendi Evi Espere ja koori presidendi René Esperega uut repertuaari veidi vähem akadeemilises õhkkonnas – nimelt jätkati talvise laulu–suusalaagri traditsiooni, oldi juba mitmendat aastat Haanjas Kurgjärvel. Ilmselge, et need kolm proove täis päeva ei olnud kerged. Eriti kui arvestada, et kammerkoor sõidab alimuseks Eestist Venemaale Jekaterinburgi, kus märtsi lõpus toimub rahvusvaheline lastemuusikafestival. Samuti on 18. aprilliks välja kuulutatud vabariiklik kammerkooride konkurss, kus tuleb kaitsta oma aastatagust *grand prix*'d.

Ühe iselaadi ürituse korraldas meie keelpilliosakond. 18. veebruaril kogunesid pea kõik meie kooli viiulimängijad (2.–11. klass) Olavi saali, kus toimus Ch. Dancla ja Ch. de Beriot' viiulimuusika festival. Parimad pillimänguõppijad said võimaluse esitada teose nende heliloojate loomingut.

Ja muidugi Eesti Vabariigi 80. aastapäev. Ka TMKK-s toimusid selle raames mitmed kontserdid. Ühel päikesepaistelisel veebruarihommikul tervitas meie sümfoniaorkester dirigenti Toomas Kapteniga kooliperet kodumaa juubeli puhul väga armsa kontserdiga, kus teiste seas tuli ettekanale ka Jean Sibeliusi I sümfonia. Samuti oli pidulik aktus–kontsert – esines kammerkoor.

Ka järgnev üritus on seotud Eestiga, sest see noor andekas muusik, kes

Hando Nahkur

(TMKK) vanus veel 17 aastatki. Kuidagi väga hästi on just Eesti juubeliaastal konkureerima sattunud vaieldamatud tipud, kellest üks väljavalitu Viinis, olen kindel, suudab näidata Eestit väga heas valguses. Kes selleks õnnelikuks saab, selgub 5. märtsil Estonia Kontserdisaalis kell 7 õhtul, kus iga esineja mängib Estonia Teatri orkestriga (dirigent Paul Mägi) oma II voo kava.

Kui siia veel lisada igalpäevased ja –pühapäevased klassikontserdid – erialaõpetajate õpilaste muusitseerimised Tallinna esindussaalides, võib kokkuvõtteks öelda, et lühikese küünlakuu jooksul suudeti TMKK-s teha ära paljud huvitavat.

Triin Vallaste

* 5. märtsil võitis 15-aastane Hando Nahkur

G. Otsa nimelises

Tallinna Muusikakoolis

...oli veebruar, eriti selle algusosa, sündmuste rühm. 4. veebruaril toimus Estonia Teatri Talveaia õpilaste kontsert. Hästi koostatud kavaga kontserdist võtsid osa kõigi erialade esindajad. Lauluosakonna õpilased olid ette valmistanud huvitavalt kostümeeritud numbrid. Hea publikuvastuvõtu said duetid Alla Popova – Julia Botvina, Julia Botvina – Rainer Vilu ning Ly Tooming – René Soone. Üpris virtuoossed olid Kalinkovitši variatsioonid Paganini teemale saksofonisti Dmitri Fefilovi esituses.

5. veebruaril laulsid Otsa–kooli saalis sealne naiskoor, levimuusikaosakonna vokaalansambel ning Eesti Televisiooni laululapsed. Kontsert oli kokkuvõtteks kuuajalisest koostööst Ameerika muusikaõpetaja ja koorijuhi Lonnie Clide'iga. Koos temaga sõitis Ameerikasse aastaks laulmist õppima Kairi Raud.

7. veebruaril Tartus toimunud kammermuusikapäeval said publiku erilisteks lemmikuteks ka Otsa–kooli saksofoni- ja klaveriduod Krista Joonas – Julia Agejeva, Dmitri Fefilov – Jekaterina Rostovtseva. Veebruaris toimus samuti üle 10 erialakontserdi.

TATJANA KOZLOVA,

G. Otsa nim. Tallinna Muusikakooli muusikateooria III kursuse õpilane

Teatri- ja Muusikamuuseumis

Eesti väljapaistva organisti ja helilooja Peeter Süda 115. sünniaastapäeva 30. jaanuaril 1998 tähistati Teatri- ja Muusikamuuseumis Peeter Süda päevaga, mis algas lillede viimisega helilooja hauale Kesklinna kalmistul.

P. Süda 1927. aastal püstitatud pronksist hauamonument (skulptor F. Sannamees) on juba mitu aastat tagasi langenud metallivaraste rüüste ohvriks ja seisab siiani ilma peata. TMM-i muusikaosakond võitis kohapeal vastu otsuse monument taastada.

Päev jätkus muusitseerimisega Peeter Südale kuulunud koduorelil–positiivil, mille ehitas 1874. aastal Saaremaa orelimeister Voldemar Freimann. Sellest orelist sai alguse praegune TMM-i muusikainstrumentide püsiekspositsioon. Veel tutvuti P. Süda noodikogu ja muude arhiivimaterjalidega. P. Süda vennapoeg Voldemar Süda (kes aitas muuseumil koduoreleid korrastada) meenutas Tammiku kodutalu Lümandal, kus möödus ka Peeter Süda lapsepõlv.

Alo Põldmäe

*Eesti Teatri- ja Muusikamuuseumi eestvõttel asutati 2. märtsil 1998 eesti muusika klassiku helilooja Heino Elleri nimeline muusikapreemia. Koos olnud preemianõukogu koosseisus Peep Lassmann ja Margus Pärtlas (Eesti Muusikaakadeemia), Lepo Sumera (Eesti Heliloojate Liit) ning Alo Põldmäe ja Arvo Saar (Eesti Teatri- ja Muusikamuuseum) töötas välja preemia põhimääruse ja otsustas hakata määrama muusikapreemiat noorele heliloojale või teiste muusikavaldkondade esindajatele, kellel on silmapaistvaid teeneid Elleri loomingupärandi esitamisel ja propageerimisel.

Kooriühingus

Veebruaris jätkus Eesti Kooriühingu ja Niguliste Muuseum-Kontserdisaali koostöös kontserdisarri "Muuseumi muusikatund". 7. veebruaril esinesid Nigulistest Kehra Muusikud (dirigent Ülle Raud), 14. veebruaril naiskoor Carmina (Margit Võsa), 21. veebruaril Estonia Seltsi Segakoor (Heli Jürgenson, Peeter Perens), 28. veebruaril Tallinna Tehnikaülikooli Kammerkoor (Peeter Perens).

20. ja 21. veebruaril oli Tartu Õpetajate Seminaris traditsiooniline "Tuljaku" võistlaurline (vt. lk. 15).

28. veebruaril toimus Tartus vabariiklik vokaalistside konkurss, pühendatud tuntud ooperi- ja kontserdilaulja, laulpedagoogi ja hääleseadja Rudolf Jõksi elutööle. Osales 33 7-12 aastast last. Erinevates gruppides olid parimad Prit Lomp (Tartu II Muusikakool, juhendaja Aile Palmsoo), Annika Pöder (Tartu Karlova Gümnaasium, juhendaja Mall Heidmaa) ja Maria Valdmaa (Kuusalu Keskkool, Taavi Esko).

28. veebruaril leidis Eesti Muusikaakadeemia saalis aset Maailma Noortekoori eelkonkurss, kus otsustati ülemaailmsele žüriile esitada EMA üliõpilase Liivi Tammeli kandidatuur. Sel aastal on Maailma Noortekoori suvesessioon 24. juulist 24. augustini Taivanis. Kontserdid toimuvad lisaks Taivanile ka Filipiinidel ja Singapuris.

Hendrik Vestmann

Eesti Muusikanõukogus

19. veebruaril toimunud Eesti Muusikanõukogu juhatause koosolekul oli arutlusteemaks muusikaline algharidus, konkreetsemalt muusikakoolide õppekavad, pedagoogiline kaader ja selle töötasud, õpetajate täienduskoolitus, koolide materiaalne olukord, õppemaksud, muusikakoolide roll kohalikus kultuurielus. Arutlusel osalesid EV Haridusministeeriumi esindaja Ene Raid ja Urvi Haasmaa Eesti Muusikakoolide Liidust.

Eestis on praegu 77 muusikakooli. Tallinnas on ühe elaniku kohta muusikakooli kõige vähem, kuid nende tase on hea. Narva linnas ja Harjumaal on lastel head võimalused saada muusikaõpetust (Narvas 3 kooli, Harjumaal 11). Muusikakoolid töötavad raamõppekavade alusel, populaarseim eriaine on klaver.

Peamisteks probleemideks on pedagoogilise suunitlusega kaadri vähesus (näiteks puuduvad kõrgharidusega keelpilliõpetajad, v.a Tallinn ja Tartu) ning alatasustamine – lasteaednikega ühel tasemel.

Ühiselt tõdeti muusikakoolide akrediteerimise (tase väga erinev) ning tunduvalt suurema riigipoolse moraalse ja materiaalse toetuse vajalikkust.

Kadri Ruudi

Palju on neid lugejaid, kel, silmates nime "Märjamaa", tekib mingi seos? See 3,3 tuhande elanikuga alev poole tee peal Tallinnast Pärnu annab lahkesti oma tööjõudu nii riigi kui maakonna pealinnadele, maadleb majandusraskustega, võõrustab külalisi oma üle keskmise heades spordibaasides. Kohalikud vaimuinimesed on oma missiooniks võtnud rahvuskultuuri säilitamise ja arendamise igal ajal, olenemata hetkel kehtivatest äri- ja võimustruktuuridest.

Täna pisut lähemalt muusikast.

Puhkpilliorkester on Märjamaal ikka olnud – küll väiksem, küll suurem. Juba teist hooaega tehakse koostööd Vigala pasunameestega ja JAKOB SINIKASEGA. Kindla koha on orkestris leidnud ka Märjamaa Muusika- ja Kunstikooli poisid-tüdrukud. Pikki aastaid on orkestri ees seisnud raudne ja väsimatu ROBERT KASEMÄGI, noorema generatsiooni mehena toetab teda RAIVO PIIRISALU. Märjamaa puhkpillimängijatel jätkub aega ka Raplas mängimas käia.

Koorilaulu traditsioon on Märjamaal üsna vana. Kahjuks on kiireid pööreid teinud majanduselu kriipsu peale tõmmanud meie kõige auväärsema ja staažikama kollektiivi – meeskoori – tegevusele. Läänud sügisel üritati küll uuesti kokku tulla, aga seekord asi veel korda ei läinud. Loodame, et elu stabiilsemaks muutudes leidub enam laulda jaksavaid mehi ja lõpeb ka tenorite pöud.

31. hooaega käivad rahvamajas koos visad naised, tunnevad rõõmu laulust, üksteise seitskonnast, huvitavatest ettevõtmistest. Naiskoor nimetas end oma 30. sünnipäeval 1997 mais Paulaks. Ülemaailsele naiskoordie laulupäevale Viljandisse eeloleval juunikuul sõidab koor uhiuue kauni lipu saatel, ehtides end mõne aasta vanuste säravate Märjamaa kihelkonna rahvarõivastega.

Kooslaulmise kõrval peavad naised lugu vahvatest kohtumistest Rapla meeskoori, Tallinna Kaubamaja, Meelika ja Valgu ja veel teistegi kooridega. Viimased aastad on toonud laulureise ka Eestist väljapoole – sõprade juurde Vara kommunis Rootsismaal ja Vihanti vallas Soomes. Mõõdunud märtsit on meenutamas vaheldusrikas suusareis Vihantisse. Koori noorikud on elurõõmsad ja varmad välja pakkuma ideid eneseharimiseks ja oma elu huvitavamaks muutmiseks. Käesoleva aasta ihalus on maakonna, Viljandi ja Pärnu laulupidude kõrval külastada Helsingi Ooperiteatrit. Allakirjutanul on dirigendina 27 aastat olnud võimalus osa saada naiste tehatahtmistest.

Võib kindlasti väita, et Paula on elustiil.

Juba kolm aastat on Märjamaal ja kaugemalgi lauluilu jaganud segakoor Rello. See on ilus noor koor noortest inimestest väga võimeka, noore koorijuhi KÜLLI OVIRI käe all. Suurim tunnustus neile on nende valimine Eesti koorilauljate esindusse Gotlandil 1997. a. toimunud Põhjamaade ja Baltikumi laulupeol.

Vaatamata lühikesele kooslaulmisele on koor jõudnud endale juba sõprugi saada – küll Saaremaalt, Kadrinast ja Pärnu-Jaagupist. Sel hooajal on ka Rellol plaanis ette võtta pikk reis Vihantisse.

Elmisel aastal aitas nii Rello kui Paula lauljate hääli õigesse asendisse sättida tunnustatud lauluõpetaja proua LEELO TALVIK. Seda isegi mitmel korral. Olgu ta tänatud! Märjamaa Gümnaasiumi juures töötab juba pikki aastaid vilistlaste segaansambel, kes annab ka väikese koori mõõdu välja. Kollektiivi

noorteansambel Kirkus tubli gümnaasiumiõpilase PILLE HILLEPI juhatamisel kui ka allakirjutanu lasteansambel. Enamik lasteansamblist kuulub ka vastloodud EELK Kirikumusika Liidu lastekoori Väike küünal. Mugav ja väga hea akustikaga kogudusemaja meeltab erinevaid kollektiive nii laagri- kui kontserdipaigana. Siinjuures tahaksin "Tere tulemast" ütelda kõigile huvilistele – heatahtlikele esinejatele on avatud nii ukсед kui südamed.

Juba üsna vana on Märjamaa kooride traditsioon korraldada teisel jõulupühäl ühiskontsert kodukirikus. Viimastel aastatel on kaasa laulmas ka nooruke Valgu naiskoor Külli Oviri juhatamisel. Ühiselt on tuntud mõnu ka tehniliselt raskemate teoste õppimisest ja ettekandmisest – viimati G. F. Händeli "Halleluja" ja E. Griegi "Ave Maria Stella".

Heameelt teeb, et Rapla rahvusvaheline kirikumusika festival laienes eelmise aasta augustis maakonnalinnast väljapoole. Nii toimusid mullu kaks nauditavat kontserti ka Märjamaa kirikus. Kuuldavasti saame eeloleval festivalil osa juba kolmest kontserdist.

Märjamaa rahvamajas tegutsevad lisaks ülesloetud suurtele kollektiividele (naiskoor ja puhkpilliorkester) veel laste laulurühm,

lauluveteranide kvartett ja solistid, regulaarselt koguneb Lauluklu- bi, kõik LY TAMMELI eestvedamisel. Esimest hoo- aega õpib noormeeste bänd AULIS NEMVALTSI õpetamisel, on väikeste laste laulu- ja mängukool EVE OLGU hoolet ja palju muud. Võib veel lisada, et kaks Märjamaa meest – MATI JAAGO ja SILVER LUMI (viimane alles Muusika- akadeemia laulutudengina) – laulavad Eesti Rahvusmees- kooris ja aeg-ajalt võib meil kuulda heatasemelisi meessolisti ja -kvartette.

Paar suve tagasi sai peaaegu valmis Märjamaa laululava. Peaaegu sellepärast, et rahapuudusel jäid paigaldamata istepingid ja korda seadmata elektrisüsteem. Selle tõttu on suured "suvetuurid" meist seni mööda tuhisunud. Iga-aastased kindlad üritused lauluväljakul on laste muusikapidu mai lõpul, jaanikontsert ja suvelõpu disko.

Käesolev on vaid põgus kirjeldus osast Märjamaa muusikaelust. Eraldi tutvustamist vääriksid lähemalt kõik kollektiivid, Märjamaa Gümnaasiumi mitmepalgeline muusikaelu, käesoleval aastal kümneseks saava Märjamaa Muusika- ja Kunstikooli ettevõtmised.

Otame heameelega Muusikalehe tegijaid Märjamaale, et üheskoos jätkata sarjana või hoopis valmis teha "Märjamaa Eri".

Kõikidele lugejatele vaimuerksust soovides

Maiu Linnamägi,

Märjamaa Muusika- ja Kunstikooli direktor, koorijuht

EELK Märjamaa koguduse segakoor

kokkukutsujaks ja väsimatuks eestvedajaks on olnud auväärne lauluõpetaja VAIKE VAIDE, viimasel hooajal on tema tööjärje üle võtnud lauljate hulgast võrsunud Valgu Põhikooli muusikaõpetaja MARJU PLAMUS. Seegi kollektiiv on heitlike aegade kiuste jaksatud alles jääda, laulmistahet ja noori liikmeid on saanud juurdegi. Pikim reis on viinud neid Sipoosse Soome lahe põhjakaldal ja kahel korral on võõrustatud sõpru Märjamaal.

EELK Märjamaa koguduse maja valimine 1995. a. mais on andnud mitmeid kauneid võimalusi nii muusikaga tegelemiseks kui nautimiseks. Kogudusel on heatasemeline segakoor, keda juhatab muusikaõpetaja ja organist MARIKA KOSUBENKO ning kelle esinemisgeograafia on aastate jooksul kujunenud üsnagi laiaks. Sealhulgas väärivad mainimist traditsioonilised jõuluesinemised Kemu Hooldekodus. Kuna Märjamaa ja Vihanti sõprussidemed said alguse tänu kohalikele kirikutele, on loomulik, et just koguduse muusikakollektiivid on saanud võimaluse viia sõpradele laulutervitusi – nii segakoor,

TALLINNA KONTSERDIELU — VEEBRUAR

RENESSANSILIK BAROKKSTIVAL

IX Barokkmuusika festival – mitte enam päevad nagu varasematel aastatel – toimus 31. jaanuarist 8. veebruarini. Nagu juba tavaks, ei piirduvad barokkmuusikaga, vastupidi – rohkele renessanssmuusikale lisandusid üksikud kavad või teosed hilisematest stiilidest nüüdisajani välja. Festivali kunstiline juht Andres Mustonen ei taha põhimõtteliselt tõmmata kindlaid piire eri ajastute loometööde vahele. Ühtlasi peab ta silmas vajadust luua sidemeid maailma erinevate kultuuridega jõudmaks välja oikumeenilise kultuurini... sest "kõik lähtub ühest Jumalast ja suundub temasse".

Kuigi viiel kontserdil kõlas muusika 15.–17. sajandini ja ainult barokki pakuti vaid kahel korral, ei muutunud programmid tänu kõrgtasemega ansambli ja solistide meisterlikkusele ühelaadseks. Kui niisuguste ürituste puhul püütakse enamasti seada kuuldut–nähtud eelistusjärjestusse, siis seekord oli pingerida võimatu koostada – iga kontsert oli just see kõige köitvam. Juba avalöögist – Gidon Kremeri ja tema Kremerata Baltica esinemisest alates valitses lava ja saali vahel ebataoliselt soe ja üksteist mõistev kontakt, mis vana–vene vaimuliku muusika ansambli Sirini puhul jõudis publiku spontaanse püstitõusmiseni.

Võib arvata, kui südantsoojendav oli kohtuda Eesti, Läti ja Leedu noortest 1996. a. sügisel moodustatud kammerorkestriga, kus kõrvu teiste parimatega saavad G. Kremeri käe all üliväärtuslikku kooli ka meie Andrei Valigura, Elo Ivask, Indrek Sarrap ja Mait Milli. Kremer ei dirigeeri, vaid peab olulisemaks mängida kõrvu noorte kolleegidega – kord solisti–, kord orkestridirigendi rollis. Otsestele eeskujule rajanev treeningmeetod on andnud hiilgavaid tulemusi – orkester kõlab homogeenselt, fraseerib ideaalselt ja on siiralt andunud musitseerimisele.

Noorte muusikute virtuoosne koostöö paistis eriti silma Vivaldi "Aastaagades", kus nad jälgisid sooleeriva Kremeri loomingu liisi vabadusi kiiduväärse sünkroonsusega. Igituttav kontsertide tsükkel oligi ehk kava kõige intrigeerivam teos, sest keeras ette täiesti uue, mõnel hetkel lausa kummastava näo. Aga seda ülimalt kontrastsust, kõigi loodus– ja olmedetailide hoolikat ilmestamist oli põnev jälgida.

Väga vabalt käis Kremer ümber ka Pärdi Fratresega, varieerides mitmesuguste võtetega orkestrilt kõlavat meloodiat ja neid imepäraseid koputusi.

Traagilise alatooniga Šostakovitši Kammeršümfonia üllatavalt sügavutimenev tõlgitus nii noorte inimeste poolt tõestas taas Kremeri juhtimis–õpetamismeetodi sugestiivsust ja tulemuslikkust. Istudes ise kontsertmeisteri kõrval (!), viis Kremer oma kolleegid pidevalt vajalikule laineikkusele. Sama toimus ka kaasakiskuvalt rütmikates A. Piazzolla palades kammerorkestrile. Argentiina helilooja loomingus on tangost saanud iseseisvad modernsed instrumentaalsed teosed, kus pulbitseb kirgi ja imepärasest tundelisust.

Esimene renessanssmuusika kava tuli Eesti Rahvuseeskoorilt, kes Soome noorema põlvkonna ühe hinnatuma kooridirendi Timo Lehto vaara juhatusel laulis mitu P. da Palestrina ja T. L. de Victoria vokaalteost, nende vahele pikiti F. Poulenc'i sakraalset loomingut.

Emma

Christianigi

repertuaar oli pärit keskajast, kuigi üles kirjutama hakati seda alles 19. saj. algul. Tegu oli nimelt liri meres asetseva pisikesse saare

Mani vanade autentsete rahvalauludega, mida Christian laulab end ise keldi harfil saates või mängib plokkflöödil. Mani saarelt pärit neiu on tänu visale tööle laulude kogumisel, samuti oma hingestatu häälele ja võimele luua müstilist atmosfääri, suutnud viia mänksi laulud laia kuulajaskonna ette. Ta esineb peamiselt vanades lossides, katedraalides, kirkutes – iidsetele keldi paganlikele legendidele–müütidele kõige sobivamas keskkonnas. Aga ka Christiani plaatidel on maailmas tohutu menu.

1989. a. loodud Sirini pühendumus vene varajase koorimuusika traditsioonide taaselustamisele nõuab lauljailt süvenemist nii selle muusika uurimisse kui ka esitusprobleemidesse. Pikki sajandeid märgiti teksti kohale vaid meloodia liikumissuund, alles 17. sajandist pärinevad pisut täpsemad tähistused.

Huvitavaim valdkond Sirini repertuaaris on müdigi vaimulikud rahvalaulud, millede peegeldub kogu vana–vene kristlik kultuur.

Valdava osa Sirini programmist hõlmab kindlale reeglistikule alluvad ühe– või mitmehäälsed kirikulaulud, mida laulsid vaheldumisi naised ja mehed, alles kava lõpulugudes ühineti segakooriks. Näitena nüüdisaja kirikumuusikast kõlas meloodiliselt ja harmooniliselt ülivärvikas Martõnovi "Taevane Jeruusalem".

Inglise 16. sajandi väljapaistvaimalt heliloojalt Th. Tallisel nime saanud vokaalansambli juhatab asutamisest saadik Peter Phillips. 20 aastaga on endale jõutud koguda kuulsust ja pälvitud Ameerikas koguni "Superstaaride kapelli" nimi. Kahtlemata tuleb uskuda sellesse tunnustatusesse, kuid võrdlusvõimalus Prantsuse ansambliga Organum – ja miks mitte ka Siriniga – kallutas hinnangu viimaste kasuks. The Tallis Scholars'i jahe, kuigi täiesti pingevaba kõlatekitamine ja mingi väline, ametlik esituslaad – pealegi ei saanud aru, milleks neile kummele agressiivselt tegutsev dirigent – jäi alla Organumi sissepoole pöördunud, varajase

muusika tunnetusteoreetilist külge täpselt peegeldavale esinemisele J. Ockeghemi "Püha apostli Johannese missaga". Kobaras üksteise lähedal ilmselt akustilistel kaalutlustel valitud

Gidon Kremer

häämaras altaritaguses, elustasid nad missa kogu tema täius – koos liturgilise tseremoonia juurde kuuluvate kirikulaulude ja lugemistega.

Kummatigi vääris kiitust inglaste kontserdi teises pooles esitatud T. L. de Victoria Reekviem. Heliloojat, kelle sümist möödub varsti 450 aastat, hinnatakse kõrgelt nii Hispaania kui kogu Euroopa muusikakultuuri mõjutajana. Reekviemi tõlgitus oli jõuline, veenev, vokaalselt perfektnie ja hingepugevalt siiras.

Festivali instrumentaalsolistidest jäi kõige enam meelde plokkflötist Michala Petri Taanit, kes esines nii koos oma abikaasa kitarristi–lautisti Lars Hannibaliga kui ka solistina galakontserdil. Maailmas äärmiselt kõrgelt koteeritud M. Petri alustas oma karjääri juba lapsena ja kontsertreerib praegu väga intensiivselt. M. Petri on virtuoos selle sõna parimas tähenduses ja ühtlasi särav muusikaisiksus; peen maitsekus, millega ta käsitseb oma plokkflöötid perekonnda – sopranit, alti, tiiskanti – ei ole millegagi võrreldav.

Teine instrumentalist Edward Parmentier USA–st oli meie külaliseks juba 1996. a. Klavessiinipäevade aegu. Tedagi tuntakse maailmas kui oma ala spetsialisti, kelle repertuaar hõlmab suurema osa klavessiinimuusikast. Seekord pakkus ta kuulamiseks kava "Üks päev Bachi elust läbi Hästitempereeritud klaveri" osadega "Teel proovi", "Proov Leipzigi Zimmermanni kohvipoes" jne. Parmentier' koostatud tekste, mis sidusid Bachi päeva kokku 23 prelüüdi ja fuugaga, luges Eero Raun.

Hortus Musicus astus üles koos Inglismaa tantsuansambli Timedance asutaja Jane Gingelli ja tema partneri Kaj Sylegärdiga. Teaduslikku kraadi inglise filoloogia ja niituse ajaloo alal omava J. Gingelli põhjaliku uurimistöö tulemusel on esitatud tantsud autentsed ja teatraalsed Barokiajastu galantsed peotantsud Pariisist, Madridist, Milanost ja Veneetsiast vaheldusid Hortus Musicuse etteastetega.

Gaiakontserdi peaesinejaks oli A. Mustoneni dirigeeritud Hortus Musicuse Akadeemiline orkester. Ilusal kaval Purcell, Vivaldi, Bach ja Mozarti loomingust oli kaks tippset: M. Petri võrratult kauni musitseerimise aegu Vivaldi Kontserdis piccolo plokkflöödile C-duur ja siis kui Mozarti Kroonimississa C-duur pidulikkust ja ilu võimendasid Eesti Poistekoor ja rootsi solistid Susanne Rydén, Mikael Bellini, Jan Strömberg ja Jan-Eric Eleby.

VIULDAJATEST DIRIGENTIDE JUHATAMISEL

12. veebruarist jätkus tavaline kontserdielu. "Tippmuusikud" raames astus Sergei Stadler üles kahes rollis. Viuldajat-Stadlerit pole mõtet tutvustada, tema tähelemlule 70-80-ndatel elasime innukalt kaasa. Millal Stadlerist sai dirigent, ei oska öelda, kuid hoolimata tema kohmakast

Sergei Stadler

juhtimisstiilist – mis eeldab muidugi orkestrilt tohutut "vastutulekut" – kiirgasid Wagneri Avamäng ja Bakhanaal ooperist "Tannhäuser" ning Berlioz'i Fantastiline sümfoonia veenvat loomingulist lähenemist ja sisemist dünamismi. Stadler juhatab peast, järelikult oli muusikasse süüvinud vastutustundega; kena oli jälgida just aeglasemate lõikude kujundamist, kus ta üksikuid fraase tõstis otsekuu imetlemiseks pjedestaalile ja lahkus neist ilmse kahjutundega. Kuigi Stadler käitus laval tusedale inimesele omase rahulikkusega, paiskus temast vajalikul hetkel piisavalt energiat ehitamaks üles võimsaid kulminatsioone.

Mozarti Viulikontsert G-duur valmistas aga pettumuse: Stadleri flegmaatiline suhtumine sellesse rõõmsameelsesesse muusikasse – eriti just esimeses osas – ei tundunud loogilisena. Pealegi johtus aeglasest tempost teatud katkendlikkuse ja kammitsetus.

Leedu Vabariigi 80. aastapäevale pühendatud kontserdil juhatas Leedu Kammerorkestrit – muide juba 38 aastat järjest!

– Saulius Sondeckis. Viuldajana ja dirigendina kõrghariduse omandanud muusik on hinnatud ka väljaspool Leedut – 1988. a. paluti tal moodustada St. Peterburg Camerata, õpetama ja dirigeerima on Sondeckist kutsutud aga pajudesse Euroopa maadesse.

Leedu Kammerorkester sai kuulsaks 1976. a., kui võideti H. von Karajani Fondi rahvusvaheline noorte orkestrite konkurss. Mäletame tema tolleaegseid gastrolle kui erandlikke kunstisündmusi. Võib-olla on ülekohtune väide, et praegu on kollektiiv n-ö rahunenud, muutunud rutiniuks ja mugavaks, sest üldiselt mängitakse ju väga hästi. Kuid kahjuks selle erilise kuulajais soovastust esile kutsuva vaimustuse... Läks vaja efektseid lisapalu (Räätsa I osa Kontserdist kammerorkestrile, mida teadustas eesti keeles üks orkestrantidest (!), Rossini, Glucki väikepalu), et meelitada välja braavohüüdeid.

Kavaleht pakkus üllatavat pilti – üks kvintett, üks kvartett ja osa Partitast sooloviilile! Viimase seade pärines Sondeckiselt ja oli tehtud osavalt, ainult et kas on ikka vaja sellist kohati liigsesse magususse kalduvat tõlgitusvarianti?

W e b e r i
Klarneti-
kvin-

tetis
(m i l l e
arranžeerijat
põlnud märgitud)
soleeris Antanas
Talocka – andekas ja
musikaalne tudeng, kes aga
noodist mängimisega
kriipsutas asjata alla oma
õpilaskkust. Beethoveni Keel-
pillikvarteti f-moll on
kammerorkestrile seadnud koguni G.
Mahler – see oli suurepärane number!

Ülejäänud programm tutvustas Leedu autorite M. K. Čiurlionise, F. Bajorase ja B. Kutavičiuse väikevorme. Põnevaim oli kindlasti viimase Dzukiski variatsioonid, kus lindilt tulevate rahvalaulude instrumentaalne teisendamine paelus fantaasiamänguga.

EESTI PIANISTIDE TINE KONTSEKTRATSIOON

Nata-Ly Sakkosel ja Toivo Peäskel on jätkunud visadust hoida tervelt 23 aastat alles Eesti klaveriduo traditsiooni. Nad avasid juba ammu ukse Ida poole ja võtavad tänini osa mitmesugustest festivalidest Moskvas, St. Peterburis, Novosibirskis ja teistes linnades; külastatud on ka Soomet, Rootsit, Saksamaad.

17. veebruari kavaleht kergitas paratamatult küsimuse – miks selline valik: Arenski, Stravinski ja Rahmaninovi? Hiljem selgus, et nii ühe, teise kui kolmandaga seostus kunstnike siiralt edastatud sõnum.

Arenski panus 19. saj. lõpu vene heliloomingusse on tagasihoidlik ja ega tema 3. süitki pretendeeri sisukusele – 8 peamiselt tantsuvormis miniatuuri varieerivad klaverite dialoogina esitatud lihtsat teemat, kuid

salonglikult peenutsevaid karaktereid andis sellest materjalist vormida küll ja seda Sakkos-Peäske ka tegid.

Stravinski balleti Petruška kolme osa (V. Babini versioonis), nagu ka Rahmaninovi Sümfooniliste tantsude mängimine kahel klaveril kujuneb paratamatult "võistluseks" küllap kõigi saalisviibijate kõrvus heliseva mälestusega orkestrivirandist. Keeruline on klaveritest leida neid lõputuid värve ja piiratud jõudu, mida saab meelitada välja suurelt sümfooniaorkestrilt. Näib, et seda vajakajäämist pidevalt tunnetades mindi forsseerimise teele: kasutati maksimaalselt ära klaveri löökpillilikke võimalusi ning unustati mõnigi kord, et sellel instrumendil on ka suurepäraseid kantileenseid oskusi ja rikkalik tämbrikskaala. Muidugi ei tähenda öeldu, et esitustes läinuks täiesti kaduma Petruška ekstsentriline protestimeeleolu ja käratseva-lõbutseva rahvahulga uljus või Sümfooniliste tantsude energiaküllus, lüürilisus, nostalgia.

Prof. K. Randalu juures magistrantuuris end täiendav Ave Nahkur mängis 19. veebruaril ühe "klassika pärlina" Rahmaninovi II klaverikontserti. Tore, et pärast mõistetavat pausi hakkab meil jälle kõlama suurepärane vene muusika!

A. Nahkuri näol on tegemist tehniliselt väga võimeka, rikka sisemaailmaga ja enesekindla noore kunstnikuga. Kahju vaid, et Patrick Strub temaga tunduvat vähem arvestas, kui on sobilik ühele (kavalehe kohaselt) hinnatud dirigendile. Probleeme tekkis nii kõlavahekorra – Nahkuril on küll jõuline löök, kuid aeg-ajalt põlnud klaveripartiid kuuldagi – kui ka koosmängu vallas – reegina tahtis Strub mängida aeglasemalt kui solist. Nahkuril oli siiski vaprust end maksma panna ja anda veenev pilt oma Rahmaninovi-kontseptsioonist.

Kontserdil mängiti ka E. Humperdincki avamängu ooperile "Hans ja Grete" ning A. Dvořaki 7. sümfooniat.

Järgmisel õhtul esines Lauri Väinmaa kammersaalis kujundatud Estonia kontserdisaalis: klaver asus saali eesosas podiumil, selle ees lahtiste toolide kaared!

L. Väinmaa on meie pianistidest üks tegusamaid – ta on jõudnud end täiendada Londonis, võita preemiaid rahvusvahelistel konkurssidel, esineda mitmes Euroopa riigis, salvestada mitu CD-d, õpetada EMA-s ja meistrkursustel Inglismaal, Soomes, Hollandis, rääkimata kodumaal läbi viidud soliidsetest tsüklistest (Beethoveni 32 sonaati, "Tulevikusillad") ja regulaarsetest sooloõhtudest.

Väinmaa pärusmaaks näib olevat 20. sajandi muusika, kõnesolevalgi õhtul vaimustas Prokofjevi 8. sonaadi silmapaisteve esitus märgatavalt enam kui Schumanni peenlüüriliste "Lastestseenide" või Bach'i Itaalia kontserdi kohatine raskepärusus ja üheplaamilisus.

Prokofjevi sõjapäevil loodud viimastes klaverisonaatides kajastub paratamatult ajastu konfliktus – üheaegselt traagiline, pateetiline ja lüüriline teos ootab just niisugust küpset ja mõtestatud tõlgitsemist, nagu suutis seda pakkuda L. Väinmaa.

VIIE ERINEVAL KONTINENDIL LAULDI NAGANO OLÜMPIAMÄNGUD AVATUKS

Nagano olümpiamängude avamisel laulsid koorid erinevatel kontinentidel Beethoveni "Laulu rõõmule" tema IX sümfoniast üheaegselt. Ja erineval kohalikul ajal. New Yorgis oli reede õhtu, Pekingis heledapäikeseline hommik, Berliinis Brandenburgi väravate juures polnud veel päike tõusnud. Aafrika mandri laul tuli Kaplinnast, Lõuna-Aafrika Vabariigist ning Austraalia suurimas linnas Sidneys laulis sealse filharmoonia koor. Tehniliselt tuli maakeri eri paigus kõlamud laulu ühtesobitamine ning tele- ja raadiojaamade programmi lülitamine täpselt välja. Sellesse töösse olid lülitunud ka ÜRO insenerid New Yorgis, kuna ÜRO oli üks ettevõtmise algatajaid ja "Laul rõõmule" on ÜRO mitteametlik hümn. ÜRO istungite saalis olid sellega ametis ainult insenerid, 185 riigi esindajad olid pärast istungi lõppu juba lahkunud.

Reuters – ETA

3 KUULSAT TENORIT LAULAVAD MEHHIKO PÜRAMIIDIDE JUURES

29. märtsil laulavad Jos, Carreras, Placido Domingo ja Luciano Pavarotti koos Mehhikos. Esinemispaigaks on pealinnast 40 km kirdesse jääv vana-indiaani kultuurikeskus Teotihuacan, kus juba 1,5 tuhat aastat tagasi rajati praeguse ni säilinud Päikesepüramiid (nüüd 64,6 m kõrge) ja Kuupüramiid. Vaatamata mõnede chitumällestiste säilimise eest vastutavate inimeste vastuseisule andis selleks loa Mehhiko Antropoloogia ja Ajaloo Rahvuslik Instituut. Osa kontserdist saadavatest summadest läheb arheoloogilisteks uurimistöökdeks Mehhikos.

DPA – ETA

STRADIVARIUSTE HIND EI ULATU VEEL MILJONI USD-NI

Pariisi oksjonil müüdi 2 Stradivariuse viiulit. Ühe, 1714. a. valmistatu eest, maksis tundmatuks jääda sooviv ameeriklane 5,6 miljonit franki (920 000 USD), teise, 1698. a. valmistatu ja hiljem modifitseeritu eest europlane, kes samuti soovis jääda tundmatuks, 4,3 miljonit franki.

Stradivariuste eest pole veel makstud miljonit USD. 1996. a. jäi üks neist müümata, kui ta eest Londonis pakuti ainult 580 000 naelsterlingit (945 000 USD), mis oli vähem väljakuulutatud alghinnast. Selliseid asju on ka varem juhtunud madalama alghinna puhul. Kuid juunis 1995 maksis üks inglise daam 375 000 naelsterlingit (617 000 USD) kuulsa pillimeistri töö eest, mille ta andis oma Saksamaal õppivale 18-aastasele tütrele.

Reuters – ETA

DIRIGENDI AVALOOGA KANAARI FESTIVALILE

Muusikamaailmas prestiiüsel Kanaari saarte festivalil *Festival de musica de Canarias*, kus Soome Raadio Sümfoniaorkester on käinud juba 3 korda, esines

sel aastal Helsingi Linnaorkester Leif Segerstami juhtimisel. Kokku 4 kontserdil – kaks Las Palmases, kaks Santa Cruzis – esitas ta 2 kava: ühe Põhjamaa helitöödest, teise Wagneri muusikast koosneva. Lisaks kahele pikemale põhjamaasele loole – Sibeliuse 5. sümfoni ja Griegi Viulukontsert (solist Laura Mikkola) – oli avaloona kavas dirigendi enda äsjakirjutatud teos ajakohase pealkirjaga "Veebruar".

STT – ETA

ORELIFESTIVALI KA TURUS

Turu toomkirikuk chitatakse ümber muusikakirikuks ning ta püüab seal korraldatavate festivalide kaudu kanda kinnitada tuntud muusikakirikute hulgas. Äsjasel festivalil "Katedraali, soi" toimus seitse kontserti. Tuntud organistide Olli Porthani, Liisa Aaltola jt. kõrval esinesid veel mitmed soome orkestrid, koorid ja vokaalsolistid.

STT – ETA

ABBADO LAHKUB BERLIINIST 2002

Berliini Filharmoonia Orkestri esindaja teatas, et Claudio Abbado lahkub selle muusikadirektori kohalt lepingu lõppemisel 2002. a. Berliini kultuuriminister Peter Radulski tänas itaallast Berliinile osutatud teenete eest ja lisas, et Abbado oli talte teatanud oma lahkumisest, mis oli osale publikule üllatus, juba mõni aeg tagasi.

Abbado valiti orkestriliikmete poolt muusikadirektoriks 1989. a. pärast legendaarse Herbert von Karajani surma, kuid eelnevalt oma eelkäijaist polnud ta leping eluagcne.

DPA – ETA

THEODORAKIS TERVENENUD

Kreeka helilooja-dirigent Mikis Theodorakis on paranenud oma pikast haigusest ja juhatab Londonis Filharmoonia orkestrit 25. mail. 30. oktoobril tsellokontserti Münchenis. Mullu maikuu pidi ta hingamishäirete tõttu ära ütlema Berliinis algama planeeritud Euroopa-turnee.

DPA – ETA

LÜÜRILIKU ENESETAPP

Ameerika viljakas lüüriliste laulude kirjutaja, 74-aastane Bob Merrill leiti surmuna oma autos. Ta oli end maha lasknu. Bob Merrilli naine Suzanne ütles, et nii näitas ta üles tahet olla oma saatuse peremees. Bob Merrill oli juba pikemat aega kannatanud tervishäiretest tingitud depressiooni.

Merrilli lüürilised laulud olid väga populaarsed 40–60-ndail aastail. Ta on kirjutanud ka filmimuusikat ja Broadwayl oli edukalt läinud tema muusikal "Naljakas tüdruk" (Fanny Girl). Väidetakse, et ta komponeeris oma laulud mänguküüfoni abil, kuna ta ei osanud noodikirja lugeda ega üles tähendada.

Reuters – ETA

ECUTA JA ECUGA

Möödunud sajandi vahetusel Eesti kultuuriajaloo oma muusikahari dusliku tegevusega palju korda saatnud K. A. Hermann oli heliloojana teadupoolest autodidakt, aga ometi pidas Tõnu Kaljuste tema lauleldust "Uku ja Vanemuine" ettekandmise vääriliseks. R. Kangro käest orkestratsiooni lihtvi saanud lavalis-muusikaline teos tuli Rotermanni Soolalaos esitamisele 27. ja 28. veebruaril operisarjas "Juhid ja jumalad", jõududeks Eesti Filharmoonia Kammerkoor ja Tallinna Kammerorkester. Ainult Uku

ossa oli millegipärast kutsutud Voldemar Kuslap.

"Uku ja Vanemuine" on rahva muistendi aineil kirjutatud naiivselt armas tükk, kus üha vahelduvate soolo- ja koorinumbrite hulgas on mitu laialt tuntud rahvaviisi ja autori rahvalikeks saanud koorilaulu.

Tegelased, nagu ühes korralikus ooperis peab olema, jagunesid muidugi headeks ja halbadeks. Tegelikult oli Sarvik see ainus "halb", kes taunis Koidu ja Hämariku kui jumalate maist armastust ja polnud rahul isegi Salme ja Endli "saja musi andmisega". Kõik pahandamised ja lahusolekud lõppesid loomulikult pulmadega, kus koor tõsi-

Eha Pärj ja Mati Turi ("Uku ja Vanemuine"), tagaplaanil Tõnu Kaljuste

A. VILJASAARE FOTO

pidulikult tantsis ümber publiku labajalavalsi ja lõpuks laulis viimasega koos "Kungla rahvast".

Pärast vaheaega järgnes R. Kangro nüüdisaega kantud ooper "Uku ja Ecu", kus juba tuttavad tegelased jätkasid oma elu tänases Eestis. Nüüd hulga konfliktsemasse tegevusse sekkusid ka "väljamaalased" Ecu, Natu ja Baaba-Kaaga, mängu tuli tohutu "euro muna" – lahendamaks kodumaiste munade ekspordiprobleeme, ja aeg-ajalt muutus asi käest farsiks. Aga nalja sai palju, publik itsitas ega suutnud hoiduda spontaansetest aplausidest.

L. Tungla vaimuka ja sarkastilise libretoga sulas R. Kangro sama vaimukas ja sarkastiline muusika nii suurepäraselt kokku, et neid oli raske tervikust eraldi jälgida – vast ainult siis, kui muu

keskel vilksatas Eurovisiooni tunnusmuusika või Beethoveni 9. sümfoni finaali või tabasid mõne kummastavasse konteksti siiratud tuttava värsirea.

Mõlemad ooperid lavastanud tandem P. Pedajas-T. Kaljuste ning kõik osatäitjad näitasid üles väga kõrget taset. Jättes Kammerkoori üldtuntud solistide loetlemise-kiitmise ruumipuudusel seekord ära, tahaksin vaid väljendada oma vaimustust Olari Eltsi (Eurorpheus) hääle ja Vanemuisele antud laulutunni efektsuse üle, samuti Aame

Talviku muheda Vanemuine-olemise ja Yamaha (või mõne muu pillifirma) instrumendil "kandle mängimise" üle.

Sel õhtul võis vahetpidamata kogeda, kuidas professionaalse veendumuse ja siira usuga tehtava kunstilistesse väärtustesse võib laval korda saata tõelisi imesid.

Ines Rannap

Itaalia kooli kaudu eesti laulu seespidine võlu Euroopasse

Jenny Anvelt õnnestus mul tabada jaanuari algul, kui ta oli just lõpetamas oma 3-nädalast visiiti Eestis, kus ta viibis seoses oma CD väljaandmisega ja andis ka Estonia Teatris meistrkursuse noortele lauljatele.

Rääkige pisut oma eluloost. Teie nimi millegipärast puudub "Eesti Muusika Bibliograafilises Leksikonis".

Olen sündinud Tbilisis Gruusias, isa venelane, ega grusiinlanna. Õppisin Tbilisi Konservatooriumis. Seoses eestlasega abiellumisega sattusin 1971. a. Eestisse, laulsin Estonias, siit läksin Itaaliasse edasi õppima ja jäingi sinna, abiellusin itaallasega. Praegu õpetan 13. aastat Milaano Konservatooriumis, mida loetakse lauluõpetamise osas Itaalia, kui mitte kogu maailma parimaks. Varem õpetasin Udines ja Parmas.

Millised on Teie muljed Eestis töötamise perioodist?

Siin ma kasvasin lauljaks. Palju kasulikku omandasin Neeme Järvilt, Georg Otsalt, kellega laulsin koos Tšaikovski "Jevgeni Oneginis", ka teistel headelt kolleegidelt – Tiit Kuusikult, Margarita Voiteselt, Anu Kaalult, Mati Palmilt, Hendrik Krummilt jt., samuti meie klaverisaatjatelt Tekla Kohalt, Bruno Lukilt, dirigendilt Eri Klasilt. Siit läksin edasi õppima Itaaliasse.

Kas oli see raske?

Mitte eriti. Mul on algusest peale olnud itaalia kool. Minu õpetaja Tbilisis Kartirašvili oli olnud **Benjamino Gigli** õpilane. Ka Tallinnas olin itaalia koolkonna mõjusfääris. Aga ainult Itaalias võib tõeliselt tunnetada, kuidas pead laulma Itaalia oopereid. Mul on olnud head õpetajad, nende hulgas kuulus lauljanna ja hea pedagoog Renata Tebaldi.

Noorel inimesel võib olla küll häält, aga ta ei oska seda kasutada, pole kooli. Õppisin palju nii Tbilisis kui Tallinnas. Kuid alles Itaalias stažeerimise järel tundsin, et ma valdan täielikult oma hääleparaati, et ma oskan kõike teha, võin rahumeeli minna lavale. Laulsin seejärel paljudes maades: Londonis "Macbethit", "Aidat" Veronas ja ka Milaanos "La Scala" laval, Dublinis "Padaemandat" ja teisi vene oopereid, "Toscat" ja "Andre Chenier'd" Ameerikas ja Jaapanis. Palju on andnud mulle koostöö maailma kõige väljapaistvamate dirigentidega – Claudio Abbadoga, Riccardo Mutiga. Karajani dirigeerimise all olen laulnud "Carmenit".

Viimasel ajal on pedagoogilist tööd ja konkursside žüriides istumist olnud nii palju, et laulmiseks pole jäänud enam piisavalt aega.

Milline on töö Milaano Konservatooriumis? On see puhas Itaalia koolkond?

Meil on 12 kateedrit, palju erinevast rahvusest õppejõude, ka

sõnul on Tšaikovski muusika lähedane Verdile, Glinka oma Puccinile. Vaidlesime, et nii see päris ikka pole. Kuid ta jäi arvamuse juurde, et vene heliloojate võrdlemine neile stiililt lähedaste itaalia heliloojatega aitab teda palju.

Millisesse lahtrisse Te paigutakiste eesti muusika? Itaalia ja eesti keel on ju mõlemad vokaaliderikkad.

See tõesti lähendab neid. Kuid konsonantide osas on erinevusi. Itaalia keeles pole topeltklusiile: "ikka" jne.

Estonias esinedes ma tahtsin ka laulda eesti ooperites, kuid neis polnud minu häälele sobivaid osi. Aga ma olen laulnud eesti romansse ja need mulle meeldivad. Eesti stiil on kuidagi vaoshoitud, aristokraatlik, sisemine. Mäletan, kuidas Georg Ots mind õpetas: "Ära vehi kätega, väljenda oma tundeid näoilmega ja kehaga." Mulle see meeldib ja seetõttu peangi end rohkem eestlaseks kui mingi teise rahvuse lauljaks. Üks eesti paremaid lauljaid oli Tiit Kuusik. Samal ajal oli temas tunda itaalia koolkonda, kuigi ta polnud kunagi Itaalias õppinud, samal ajal Brusonis on midagi eesilikkude vaoshoitust.

Oma õpilastele, ka neile, kes tulevad kaugelest, hoopis teise keelestruktuuriga maadest – jaapanlastele, korealastele jne.- olen ma andnud eesti romansse laulda. Käisin nende oskusi paari aasta eest ka Tallinnas demonstreerimas.

Itaallased ja grusiinid – mõlemad on temperamentsed.

Aga keeled on täiesti erinevad. Gruusia keel on rikas kurguhäälikutest.

Kuidas Te hindate Pavarottit?

Mulle ta meeldib. Aga mulle hakkab vastu tema ja mõne muu kuulsuse praegune püüe ühendada bel cantot džässmuusikaga, kommersiga.

Noortele lauljatele ma ütlen: ärge laulge ooperette, see peatab teie kui ooperilauljate arengu. Selle asemel püüdke omandada kõigi erinevate ooperimeistrite sageli üsnagi erinevaid stile. See arendab.

Eriti hirmus on minu ja ka enamiku minu kolleegide meelest, kui mõni suur ooperilaulja hakkab reklaamima päevasärke või midagi muud selletaolist. See poleks nagu enam see laulja.

Kas Teie õpilaste hulgas on olnud ka eestlasi?

On ikka. Vello Jürma on käinud minu juures õppimas. Ta teeb küll vigu, kuid ta

prantslane, sakslane, ungarlane. Nüüd on kõik segunenud. Suurt tähelepanu pööratakse erinevate rahvaste stiili omandamisele: Schuberti, Schumanni tuleb muidugi laulda saksa moodi ja saksa keeles, inglise heliloojat teoseid inglise keeles ja inglise stiilis jne. Kuid aluste aluseks on siiski Itaalia kooli omandamine. Diplomietendused on La Scalas, kestavad üks tund 15 minutit. Ning kui erinevaid keeli ja stile pole omandanud, langeb kohe hinne. Palju abi on meil pianistidest, kes on töötanud mitmetes riikides.

Itaalia lauljad esinevad nüüd paljudes maades – tavaliselt mitu kuud järjest, valdavad perfektselt mitmeid keeli. Mõnel, näiteks geniaalsel baritonil Brusoni, jääb itaalia mark juurde, mõned teised omandavad võõrad stiilid üpris puhtalt. Renate Scotto, näiteks, esitab kenasti vene muusikat. Küsisin ta käest, kuidas tal see hästi välja tuleb. Tema

on väga taiplik. Olen kuulnud Külli Tomingat. Minu juures on hakanud õppima Pirjo Levandi. Tal on hea hääl, aga õppida on tal veel palju.

Meie väljaandes kirjutati hiljuti, et tal on hea häälematerjal, kuid laulab erinevaid laule kuidagi ühtemoodi.

Eks sellepärast, et ta on veel vähe õppinud. Loodame, et paari aasta pärast temast enam nii ei kirjutata.

Pille Lill on soovi avaldanud. Mulle tundub, et ta on mitmete õpetajate käe all lasknud end mõnevõrra ära rikkuda. Ütlesin, et kui ta tahab õppida minu juures, siis õppigu ainult minu juures.

Kas paljude õpetajate juures õppimine on siis halb?

Igatihel on omaette süsteem, soovitusel võivad sattuda vastuollu ja noor inimene alati ei oska valida, mis just talle sobib, mis mitte. Mina lähtun põhimõttest,

et igale lauljale tuleb läheneda individuaalselt, tema tugevaid ja nõrku külgi arvestades leida tema jaoks ka ainuõige õpetamismeetod. Suhtun mõnevõrra skeptiliselt sellesse, kui neid õpivad meeste juures. Mehe ja naise organism on siiski erinev. Lihtsustatult öeldes: naise pea on hea resonator, mehe oma mitte.

Aga samal ajal on mu enda parimad õpilased praegu just tenorid. Neid on mul viis, lisaks bariton, 2 bassi, 7 sopranit ja 2 mezzosopranit. Ja just tenorid tulevad mul konkurssidel esikohtadele.

Millised on Teie muljed praegusest eesti ooperist?

Käisin vaatamas "Traviata" uuslavastust Estonia Teatris. Lavastajatöö meeldis, solistid mitte. Nad ei laula korralikus itaalia stiilis ja keeles ning see viib kvaliteedi alla.

Mida soovitate Eesti lauljatele ja ooperiteatritele?

Hoidke rohkem uks lahti Euroopasse! Rohkem kontakte teiste Euroopa teatritega!

Tõin Itaaliast kaasa koostöösoovi, seehulgas Milaano konservatooriumi soovi arendada koostööd Eesti Muusikaakadeemiaga, Estonia Teatrite sõita Itaaliasse jne. Loodan, et need asjad lähevad liikvele. Ei vaid selleks, et eesti ooper jõuaks Euroopa tasemele, vaid ka omanäolise eesti muusika viimiseks Euroopasse. Ja mitte ainult suurepäraselt kirjutatud "Cyrano de Bergeraci" osas, millel on siiski küljes prantsuse maitse, vaid ka ürgselt eesti pinnalt välja kasvanud muusika osas. Sest eesti "sisemine stiil" on mõjus, aga vaid siis, kui see väga hästi ja peenelt on ette valmistatud ja ette kantud.

Küsitles

Herbert Vainu

Lüro-dramaatilised sopranid Mare Jõgeva ja Jenny Anvelt CD-1

Tänapäeva helitehnika on andnud muusikaarmastajale täiusliku võimaluse tõeliselt hea muusika nautimiseks tõeliselt heade esitajate poolt. Nii kvaliteetplaadid, CD-d, heli- ja videokassetid – kõik toovad meieni selle, mis sajanud tagasi tundus veel võimatuks. Positiivsuses on peitumas omamoodi ohtki. Kui ikka kodus riulil seisab ooper maailmatasemega solistide, koori ja orkestri ettekandes, võib tekkida kiusatus just seda ooperit nautida ning jätta teatrisse minemata.

Tahaksin pikemalt peatuda nendel (juba küllalt hulgalistel) CD-del, mis koduriigi tippsolistide puudutavad. Ja alustaks dramaatilistest sopranitest. Heliplaadikompanii FORTE on välja andnud kauni programmiga CD, millel laulavad kaks omanäolist sopranit – Mare Jõgeva ja Jenny Anvelt. Arvestades CD-de poolt pakutavaid võimalusi, on tegu perfektse heliga, mis melomaanidele lubab tõelisi muusikalisi elamusi.

CD algab aariaga "Ritorna vincitor" Verdi ooperist "Aida" Mare Jõgeva esituses. Teatavasti on "Aida" puhul tegu etendusega, mis tõi Mare Jõgevale esimesed loorberid. Aida partii oli tema debüüt Estonia Teatris peale Tallinna Riikliku Konservatooriumi lõpetamist. Loogilise jätkuna järgneb "Un bel di vedremo" Puccini "Madame Butterfly". Aaria viimane osa on Mare Jõgeva esituses eriti efektne, tuues esile lauljatarit tãmbri omapära ning ilu. Puccini looming on Mare Jõgeva interpretatsioonil esindatud veel aariaga "Vissi d'arte" "Tosca", stseenidega ooperitest "Mantel" ja "Õde Angelica". Viimastes on lauljatarit partneriteks Kalju Karask ja Marvi Taggo.

Mare Jõgeva puhul on tegu kaunitãmbrilise sopraniga, kelle

laulmismaneeri iseloomustab lihtsus, loomulikkus ning pehmus. Tema hääl mõjub elastse organina, mis paindlikult edastab helilooja poolt ritta seatud muusikalisi nüansse.

CD teise poole moodustavad aariad Jenny Anveldi esituses. Jenny Anveldi näol on tegu huvitava ning värvika saatusega lauljaga, kes alustas solistikarjääri pärast Tbilisi Konservatooriumi lõpetamist, olles seejärel mõne aja Estonia teatri solist. Edasi viis saatuse tema tähelend. Ta on esinenud paljudel Euroopa juhtival lavadel, tema partneriteks on olnud Alfredo Kraus, Luciano Pavarotti, Placido Domingo jt. Lisaks solistitööle on Jenny Anvelt tegutsenud vokaalpedagoogina Parma kui ka Milano Konservatooriumis. CD-1 võime kuulata Jenny Anveldi aastatel 1974–1976

Eestis valminud salvestusi. Seetõttu pole meil võimalik nautida lauljatarit nüüdset häält.

Jenny Anvelt alustab proloogiga "Allor, che i forti corrono" Verdi ooperist "Attila", partneriks Mati Palm. Jenny Anveldi talendi omapära on tunnetatav juba esimeste taktide ajal. Tema rõhutatud piano meenutab tãmbriliselt mitmeid Itaalia laulukultuuri. Hääles on tunda orgaanilisust, mis vastab filigraanselt muusikalistele fraasidele. Otsekui kontrastiks isegi õrnana näivale proloogile on Odabella I vaatuse aaria "Liberamente or piangi" (samuti Verdi "Attila"), milles Jenny Anveldi jõuline dramaatiline sopran tuleb esile kogu tãmbrikkuses ning võimsuses. Eriti sujuvalt ning pingestatult on esitatud aga Liza aaria Tšaikovski ooperist "Padaemand". Muide, lauljatarit saadab Moskva Suure Teatri orkester Fuat Muratovi dirigeerimisel.

Kolme aaria esitusel on Jenny Anveldi partneriks tunnustatud vanameister Bruno Lukk. Kindlasti märkas kogenud pianist Anveldi ande erakordsust ning oli tollal veel noorele solistile abiks tema hääle ning muusikaalse lihvimisel. Bruno Luki ja Jenny Anveldi ühistõona kõlavad "Ah! Perfido!" Ludwig van Beethoveni "Fidelio", "Pace, pace, mio Dio!" Verdi ooperist "Saatuse jõud" ning Serena laul Gershwini "Porgy ja Bess'ist". Kolm täiesti erinevat muusikalist visiooni erineva lähenemisega, mille interpretatsioon teeb lauljatarile vaid au.

Arvestades, et Jenny Anveldi näol on tegu maailma mastaabis maineka solistiga, tasuks ilmselt mõelda ka tema hilisemate heliülesvõtete väljaandmisele.

Toomas Kuter

Instrumentaalkontsertide Vabariiklik Lastekonkurss Narva '98

Just selline, kahtlemata sinulaadne võistumäng Eestis sai teoks nüüd juba kolmandat korda. Kuna konkurss on nii noor, siis tasuks meenutada, et see leiab aset igal aastal, vaheldumisi klaverimängijatele ja orkestripillidele.

Seekord mängisid noored pianistid oma konkursivoore 6. ja 7. veebruaril ning huvipakkuva ja pingelise võistluse lõpetas 8. veebruaril toimunud laureaatide pidulik lõpukontsert Narva kultuurimajas. Ihaldatud võimalust orkestriga mängida läks üritama 29 klaveriõppurit kolmes vanusegrupis. Noorematel (8-9-aastased) tuli esitada I. Berkovitši klaverikontserdi nr. 2 C-duur op. 44 II ja III osa; 10-12-aastastel A. Rowley miniatüürne kontsert G-duur (I või II-III osa). Vanem grupp (13-16-aastased) tõestas oma võimeid Haydni klaverikontserdiga D-duur (I või II-III osa).

Klaverikontserdi mängimine nõuab lisaks soolopartii viimistletud esitamisele oskust ka ansambliiselt kuulata orkestripartiid.

Kui esimeseks - klaverivooruks - oli ettevalmistusperioodil võimalus lugu koos oma õpetajaga kahel klaveril põhjalikult omaseks lihvida, siis teine - orkestrivoor - läks n-õ otse, ilma ainsagi proovita! Seetõttu läksin seda voo kuulama teatud kahtlusega: kas saadakse hakkama? Ikkagi esimest korda elus orkestriga mängimine - teadagi, mida see solistilt nõuab. Võistluspaika - kultuurimaja - jõudes hakkas aga lausa kõhe, kui selgus, et saali temperatuur sundis kuulajaid ja hindajaid istuma mantlites ja orkestrante laval saabastes. Samuti puudus võimalus celnevalt käsi lahti mängida.

Kõhendus aga asendus nauditava kuulamishuviga sedamööda, kuidas esineja esineja järel lavale läks (õhukeses pidulikus riietuses!) ja üllatas kuulajat oma iseenesestmõistetava solearimisega orkestri saatel. Orkestriga koosmäng polnud kellelegi probleemiks. Vastupidiselt

klaverivoorule mängiti isegi pingevabamalt. Ka rohkete tempomuudatustega Rowley kontsert laabus vaid mõne üksiku iludusveaga. Kohati leidsin end mõtlema, et nad on vist terve oma lühikeses pianisti õpiaja vältel ainult orkestriga mänginudki.

Oli tõesti rõõm tõdeda laste valmisolekut musitseerimiseks, aga ka nende ühtlaselt head taset, nii et oli raske eraldada parimaid parematest.

Aga konkurss on konkurss ja otsus tuli teha - momendi seisu järgi. Määravaks osutus noore määrgija tehniline valmisolek, omapoolne tõlgitus ja kõlaline rikkus.

Žürii (Natalia Kirillova, Anatoli Ššura ja Ülle Sisa) otsuse kohaselt kujunes paremusjärjestus järgmiseks:

8-9-aastased

I - Arma Nikitina (õp. L. Jarovaja, Narva MK);
II - Dmitri Tšeretsukin (õp. S. Rosseva, Sillamäe MK);

III kohta jagasid Maria Batova (õp. L. Homjakova, Narva MK) ja Darja Tšetvertnõh (õp. A. Maak, Sillamäe MK).

Noorima konkursist osavõtja diplomi sai Paldiski muusikakooli õpilane 7-aastane Ksenja Kisil (õp. O. Smeljakova).

10-12-aastased

I - Kristi Leppik (õp. O. Raali, Karksi-Nuia MK);

II - Maria Gritsošenko (õp. A. Maak, Sillamäe MK);

III - Ksenja Barkova (õp. L. Homjakova, Narva MK).

13-16-aastased

I - Jelena Gurova (õp. O. Zrjanina, Narva MK).

II kohta jagasid Natalia Zelenjuk (õp. L. Jarovaja, Narva MK) ja Jevgenia Đulga (õp. O. Zrjanina, Narva MK).

Konkurss sai teoks Narva kultuuriosakonna, muusikakooli ja sümfooniaorkestri toetusel. Näib küll nii, et Narvas on muusika ja muusikaõppurid au sees. Konkurssi jäi osavõtjatele meenutama maitsekalt

kujundatud kaunis diplom.

Tahan tänada osavõtjaid õpilasi ja nende entusiastlike õpetajaid. Üritus oli seda väärt, et pingutada.

Jääb üle vaid kahestada narvakaid nii selle konkursi läbimõeldud ja südamliku läbiviimise pärast (eesotsas Narva MK direktori Tatjana Jegorovaga) kui ka sümfooniaorkestri pärast, millele on elu sisse puhunud energiline dirigent Anatoli Ššura ja tänu kellele oli lastel harukordne võimalus esineda orkestriga. Jääb see ju isegi vahel muusikatundengilegi vaid unistuseks.

Usun, et noori pianiste, kes tahaksid aastatuhandevahetuse aastal orkestriga mängida, kerkib üle kogu Eesti nagu seemi pärast vihma.

Kohtumiseni aastal 2000 Narvas!

Ülle Sisa

Anatoli Ššura õnnitleb Jelena Gurovat

VALGAS OLI RAHVUSVAHELINE KLAVERIPIDU

6., 7. ja 8. veebruaril oli Valga Muusikakooli kolmas klaveriansamblite festival. Esimene festival oli siin 1996, teine 1997.

Esimisel festivalil osales 23 ansamblit 10 koolist, teisel 20 ansamblit 12 koolist ja kolmandal 39 ansamblit 18 koolist.

Esimisel festivalil osalenud koolid olid kõik Eestist, teisel oli ka üleaedne Lätist - Valka Muusikakool. Kolmanda festivali haare oli veel laiem: 12 kooli Eestist ja 6 väljastpoolt.

Eesti koolidest olid kolmandal festivalil esindatud Nõmme, Jõgeva, Tartu 1. ja Heino Elleri nimeline, Põlva ja Valga Muusikakool (need kuus kooli on osalenud kõigil kolmel festivalil); Paldiski, Narva ja Kreenholmi Muusikakool (osalesid teist korda) ning Pärnu Muusikakool, Tallinna Muusikakool ja Kohila Koolituskeskus.

Välisesinejateks olid üks ansambel Venemaalt Ivangorodi Muusikakoolist, seitse ansamblit Läti viiest muusikakoolist (kolm Riia J. Medinši nimelisest, üks Riia 4. muusikakoolist, üks Aluksne, Limbaži ja Sigulda muusikakoolist).

7. veebruaril oli festivali avamine ja kõigi osalejate kavade kuulamine. Peale asjatundliku publiku oli saalis ka žürii. Žüriis olid Nata-Ly Sakkos ja Toivo Peäske Tallinnast, Raita Krilova Riist ning Lenel Rand ja Ants Loos Valgast.

39 ansamblit, igatihele kaks pala. Andis kuulata, viimastel esinejatel oma järke oodata. Õhtuks oli kõik seljatatud.

Žürii tegi teatavaks, kes esinevad järgmise päeva hommikul algaval kontserdil. Sinna valiti 24 ansamblit. Igatiüks ühe palaga.

Festivali esimene päev lõppes Nata-Ly Sakkose ja Toivo Peäske kontserdiga.

Pühapäeva hommikul kell 10 algas kontsert väljavalitud paladest.

Festivalil osalejate ette astus Valga Muusikakooli direktor Aime Lõhmus. Ta tänas kõiki, kes täitsid selle muusikamaja nii kaunite helidega, avaldas lootust, et kultuuride ristumiskohal paiknev Valga on ka edaspidi

selleks kohaks, kuhu saavad kogumeda lapsed Eestist, Lätist, Venemaalt ja võib-olla järgmisel aastal ka veel mõnel teisel maal.

Toivo Peäske tänas Valga Muusikakooli perenaist Aime Lõhmust, õpetajaid ja õpilasi ja kõiki esinejaid. Festivali taseme kohta arvas ta, et see on nii horisontaalses (geograafilises) kui ka vertikaalses mõttes suure hüppe edasi teinud ja et horisontaalse taseme laienemine on tõstnud ka vertikaalset taset - kõik väga hästi esinenud Läti mängijad on festivalile palju uut toonud. Toivo Peäske soov oli kohtuda järgmisel aastal jälle.

Festivali lõppkontserdil esinute autasustamisel said kõik tänukirjad. Kingitusteks olid helisevad kellukesed ja helikassetid.

Pingerida ei tehtud, esikohti ei antud. Tänukirja tekstis oli märgitud, mille eest kedagi kiideti. Tähelepanelik kuulaja märkas, et mõnedel tänukirjadel oli tekst "väga hea esinemise eest". Niisugused tänukirjad said Aija Kuzmane ja Zane Liepinja ning Natalja Krasnova ja Anita Cirule (esinesid koos laulja Andris Saulitšega) Riia J. Medinši nimelisest Muusikakoolist, Eve Kurs ja Kati Läumen Kreenholmi Muusikakoolist, Elza Graudupe ja Santa Cižavska Sigulda Muusikakoolist, Einike Leppik ja Gea Valner Jõgeva Muusikakoolist, Vika Lamberta ja Ilze Poikane Riia 4. Muusikakoolist, Hedi-Liis Toome ja Ketlin Ilau Pärnu Muusikakoolist, Mari Sild ja Liisi Sepp Heino Elleri nimelisest Tartu Muusikakoolist, Jaan Kapp ja Leena Kuznetsova Nõmme Muusikakoolist.

Peeti meeles kõiki õpetajaid, kelle õpilased festivalil esinesid. Väga hea pedagoogilise töö eest tõsteti seekord esile kaht õpetajat. Need oli Viktoria Sikk (Heino Elleri nimeline Tartu MK) ja Valentina Gžibovskaja (J. Medinši nimeline Riia MK).

Kõik, kes olid kingiks kellad saanud, helistasid neid heade õpetajate auks. Žüriiliikmed said festivalist mälestuseks kellad-tuuleveskid. Aime Lõhmusel oli rõõm teatada, et kõik helisevad kellukesed on valmistatud Valga sõsarlinna Valka Kunstikoolis.

Helju Keskpala

Lühendatult Valgamaalases

100 aastat "Tuljakut"

1898. a. väljaantud kogumikus "Miina Härma laulukoori kontserdi laulud" II andes on esmakordselt avaldatud särtsakas tantsulugu "Tuljak" trefneristist koorilaulja F. Karlsoni sõnadele kontserdiks, mille M. Härma korraldas lastepäevakodude toetamiseks.

Miina Härma nimelistel segakooride muusikapäevadel Tartumaal ja Tartus on ikka olnud tipp-sündmuseks "Tuljaku" võistulaulmine. Tänavu, "Tuljaku" loomise 100. aastapäeval, eriti. Pealegi olid seekordsetele Eesti Segakooride Liidu üritusele tulnud kogu Eestist kokku tervelt 39 laulukollektiivi. VI Tuljaku võistulaulmisel Tartu Õpetajate Seminari äsjaremonditud heakõlalises saalis esinesid nad kahe päeva jooksul 21.–22. veebruaril 5-liikmelise Žürii (esimees Eesti Kooriühingu esimees Ants Soots) ees. 10-punktilises skaalas üle 9,1 punkti kogujad said kulddiplomi ja I kategooria. Peale "Tuljaku" oli igalühel kavas veel 3 laulu.

C-grupis esmakordselt "Tuljaku" võistulaulmisel esinenud 6 üldkooride segakooridest olid parimad võitjaks tulnud helilooja nime kandva Tartu M. Härma Gümnaasiumi segakoor (dirigent Kadri Leppoja), II – Kuusalu Keskkooli Noortekoor (Taavi Esko), III — HTG Anima (Ülle Keerberg). Kõigile kulddiplomid.

3 muusikakoolide ja ülelinnaliste kooride hulgas pälvis kulddiplomiga esikoha Tartu Noortekoor (dirigent Riho Leppoja, temale ka dirigendipreemia).

D-grupis olid võistlustules 6 ansamblit (kuni 12 lauljat), kes "Tuljaku" asemel esitasid M. Härma – Anna Haava "Kui sa tuled, too mul' lilli". Kulddiplomiga sai esikoha Tallinna Pedagoogilise Instituudi segakoori oktett Ad libitum, teise koha Tartu Õpetajate Segakoori ansambel, III Räpina Kammerkoori ansambel (hõbediplom).

Teisel päeval olid võistlustules B-grupp (kuni 32 lauljaga väikekoorid ka kammerkoorid) ja A-grupp (suured segakoorid).

B-grupis, kus osalejaid oli kõige rohkem – 19 – said kolm paremat kulddiplomi: I – Pärnu Kammerkoor Ave Canto (Toomas Voll), II – Eesti Segakooride Liidu segakoor (Lilyan Kaiv, Kuno Areng), III – Viljandi Kammerkoor (Ingrid Rammu).

A-grupis oli vaid 5 koori, kolm paremat aga samuti väga kõrge tasemega: I

– Ugandi (Valli Ilvik, Lilyan Kaiv, esikoht ka mullu), II–III koht võrdsete punktidega Vanalinna Segakoorile (Katrín Dein, Tuuli Metsoja) ja Tapa spirituaalkoorile Hale Bopp Singers (Lauri Breede). Žürii esimehelt sai kõrge hinnangu selle alles aastase koori bassilaulja Koit Soasepp.

Pinge tõusis haripunkti, kui õhtul sai teatavaks parim "Tuljaku" laulja. Valik tehti Ave Canto, Ugandi ja Valga Kammerkoori vahel. *Grand Prix'* – lüürakujulise rändauhinna – sai Ave Canto, kes seejärel veel kord esitas "Tuljaku". Rõõmsa dirigendi Toomas Vulli sõnul oli koor võistulaulmisel teist korda, 1996. a. saadi oma grupis II koht.

Üüri esimees Ants Soots avaldas rahulolu selle üle, et nii palju oli noori koore – see on meie tulevik – ning koore väikestest keskustest: Vigalast, Tõlliste vallast jm. Omaette nähtus on see, et Räpina kammerkooris laulab mehi rohkem kui naisi. Ka tase on tõusnud – kavades osutusid mõjuvaks Tormise laulud, mis varem polnud taidluskooridele jõukohased.

*

Ilmatsalu Muusikakoolis oli uudse ettevõtmisena rahvamuusikaansamblite festivaliks taandunud võistumängimine (osavõtjate vähesuse tõttu auhindu ei antud). Meeleolukal kontserdil esitasid oma kava, sh "Tuljakut" mängides Miina Härma Gümnaasiumi rahvapilli ansambel,

Ave Canto dirigendile Toomas Vollile annab "Tuljaku" rändkarika üle ESL juhatuse esimees Toomas Kams.

Tartu I Muusikakooli ansambel ja Ilmatsalu Muusikakooli ansambel, lisaks 4 akordionisti ja rahvatantsijad. Nagu lauljadki, ütles Ilmatsalu ansambli juhendaja Silja Salujõe, et "Tuljak" on tore, nüansirikas, aga ka piisavalt keerulise helikeelega.

Unikalsset bassi Koit Soaseppa intervjueerib Eha Jakobson

* * *

Miina Härma muusikapäevade raames oli veel palju teisi ettevõtmisi.

M. Härma sünnipäeva mälestus- hetkedel lugesid tema sünnikodu juures Kõrvekülas ja helilooja haul luuleridasid Kõrveküla kooli õpilased. Vallamajas laulsid Äksi segakoor (dirigent L. Rääk, tegutsenud üle 30 aasta) ja Lähte naisansambel (Imbi Goldmann, alustas 3 aastat tagasi naiskoorina).

Tartu Ülikooli aulas esitasid põhiliselt eesti heliloojate loomingut M. Härma Gümnaasiumi segakoor, lastekoor Maarjalill, TÜ Akadeemiline Naiskoor ja Tartu Noortekoor. Viimase kavas oli ka J. S. Bachi loomingut.

Elvas andsid kontserdi kohalikud koorid.

* * *

Toimus viies Tartu maakonna laste lauluvõistlus. 6 erinevas vanusekategorias (6–18 aastat) oli 49 võistlejat. Paremad lauljad – Taavi Raidma Elvast ja Leelo Laanesaar Kavastu põhikoolist – läksid esinema Viljandisse Lõuna-

Eesti noorte lauluvõistlusele.

Kurb oli aga see, et vanimas grupis (17–18-aastased) oli ainult 2 lauljat ja taseme puudumisel auhindu välja ei antud.

Malle Elveti tekst ja fotod

101-aastase kandletaadi ülistuslaul oma pillile

Eesti vanimal kanneldajal ja kandlemeistril Poska Taavetil täitus 23. oktoobril 1997. a. 101 eluaastat.

Taavet Poska üle sajandi kestnud elutee algas Tartumaal Rasina mõisa kandimehe neljanda pojana.

Pärast pikki Siberi-aastaid (oli ta ju võidelnud Eesti iseseisvuse eest) tõi elutee Taaveti 1966. a. uuesti Tartusse. Oma lemmikalale pühendudes hakkas ta valmistama väikesi laste kandleid nimega Jütsi ja looma Tartu 2. keskkoolis kandleansamblit. Ansamblile Jütsi lisandus ansambel Kandleke. Mängijad olid I ja II klassi õpilased. Õpiti mängima Taaveti meisterdatud 1,5-oktaavilisel Jütsil ja 1-oktaavilisel Mallel. Hiljem tuid juurde basskandlekesed Jüri I ja Jüri II, mis olid kolmkõlaliste sekundadega. Tartu kandlehuvilised lapsed leidsid ise tee õpetaja Taaveti juurde ja peagi oli ansamblites 16 last. Õpetaja innustas neid oma pillimängule kaasa laulma. Moodustati ka kvartette.

Taaveti käe all sai tuule tiibadesse kandlemäng ka teistes Tartu koolides. 5. märtsil 1973 oli Tartu Vanemuises koondorkestri ühiskontsert.

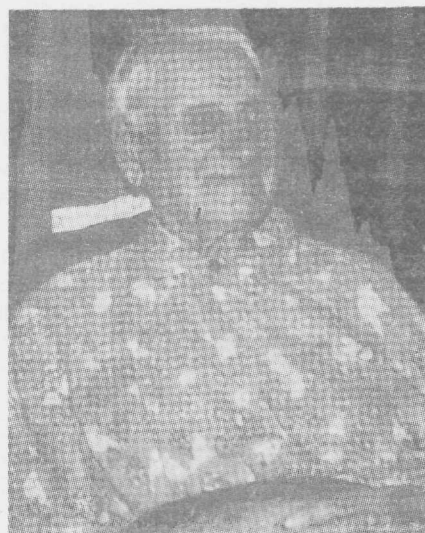
1973. a. läks mu oma poeg Riho Tartu 2. keskkooli õppima ja 1975. a. sügisel astus ka tema Taaveti kandleansamblisse. Samal aastal kutsus kandlepapi Taavet ka mind mängima tollasesse Tartu Noortemajja Sõprus kandleansamblisse. Ütlesin, et ei oska, tema vastu, et "õppida pole kunagi hilja". Olin nooruses muusikat õppinud, laulnud koorides ja ansamblites. kuid polnud mänginud mitte mingisugust pilli. Taaveti õpetus oli nii nakatav, et omandasin vajalikud oskused juba aastaga.

1976. aasta sügisel hakkasin Taaveti ettepanekul Tartu II keskkoolis kandleansamblit juhendama. Varsti lahkus Taavet Tartust Tallinna ja juba 1979/80. a. oli ta 80-aastasena loonud uued ansamblid.

1980. aasta sügisel käisime Tallinnas Taaveti

sünnipäeva tähistamas Teatri- ja Muusikamuseumis, kus tervituseks mängisime tema enda loodud "Koolivalssi" koos Tallinna 57. keskkooli kandleansambliga.

Tartu ansambliga osalesime kõigil laste tantsu- ja laulupidudel. Kui sammusime Tallinnas rongkäigus laululava poole, tervitas meid alati tee ääres Taaveti-papa. Tema süüdatud kandletuleke elab ka praegu Tartus edasi. Seda pilli õpetatakse nüüdki Tartu 2. muusikakoolis.

Taavet Poska
14. jaanuaril 1998 - 101 a. vana

Taavet Poska oma olümpiakandlega aastast 1989.
Foto: Juhana Tuvike 1993.a.

Käin ka nüüd vahetevahel Taaveti-papit külastamas tema Nõmme mändide all elava tütre kodus. Viimati 1998. a. jaanuari keskpaiku. Need on rõõmsad kohtumised. Seekord oli 101-aastane Taavet loonud ka ülistuslaulu oma pillile:

*Kannel on üks kena pill.
Toredam kui torupill.
Parem ka kui parmupill.
Temalt sain ma noodioskust.
Uusi laule nüüd kui taskust.
Kui ma õpin, on ta vakka.
Olen nukker, nutab kaasa.
Olen rõõmus, rõkkab laulda.
Ustav sõber mulle ta.*

Otilie Lätti

Oreliremondist ja mis

Juhtus nii, et 22. jaanuari õhtul Saxomania kontserdi eel lakkas Pärnus Eliisabeti kirikus ootamatult töötamast mitu olulist osa orelipuldist. Novembri lõpul 1997 oli Kriisa Oreliehitus andnud sama puldi remondituna üle. Kuidas siis ikkagi nii?

Küsimajaid on palju, kätelauiatajatest rääkimata – just oreliga seotud ringides. Publikuni jõudis asi vast ehk vaid häiritud organistide mängu kaudu, mitte enam. Kontsert ju siiski toimus. Vastus on vahest veidlike ootamatu, aga kaugeltki mitte ennekuulmatu. Pole uudis, et Eestimaa kirikuid üritatakse küüta. 1994

saadeti kogudustesse laiali arhitektuuribüroo Vanad Kirikud koostatud juhend "Kirikute sisekliima ja kütnine".

Kokkuvõtlikult väidavad selle asjatundlikud autorid järgmist:

Vanade kirikute juures ei saa rääkida kütnisest selle tänapäevases mõttes, küll aga ainult nende temperereerimisest kasutamise paremustamiseks. Õhu relatiivne niiskuse ei tohi langeda alla 55%. See peab püsima 60% lähedal. Kütnine peaks toimuma nii lokaalselt kui võimalik ja kiirgussoojendusega. Nii välditakse õhuliikumisi ja kirikuruumi suurte õhumasside mittevajalikku ülessoojendamist.

Ülessoojendamisperiood ei tohi venida üle 3–4 tunni, 6–8 tundi on juba kahjulik puutkonstruktsioonidele, orelile ja kunstiväärtustele.

Paraku õhuniiskuse puuduse või ülikülluse tagajärjel tekkivad hädad ei ilmne tunni- või päevapealt. Kliimat kontrollida on kindlasti tunduvalt kallim kui lihtsalt küttesüsteeme rajada, mida kogudused ju niigi teevad oma materiaalsest võimalusest piiril. Küllap on psühholoogiliselt mõistetav ka asjaosaliste "soojaefooria", vähemalt kütnise algusjärgus. 80. aastate algul Tallinna kirikuisse jõudnud sotsialismiaegne odav keskküttesoe jättis jäljed kõigile orilitele,

70 AASTAT TAGASI MÄRTS 1928

Märtsis 1928 oli Eesti muusikaelu üks peakangelasi kindlasti prof. Artur Kapp, kes 28. veebruaril oli saanud 50-aastaseks. Ta oli kaasa elanud nii Vanemuise kui ka Estonia uue teatri- ja kontserdimaja avamisele, pühendades esimesele oma Stüdi eesti rahvaviisidest, teisele aga kantaadi "Päikesele". Selleks ajaks oli tema loomingunimekirjas üle 60 koorilaulu, 25 soololaulu, keelpillide kvintett ja viiulisonaat, sümfonia, aga teoksil parajasti oratoorium "Hiob". Meie muusikakülsus leidis põhjendatult, et A. Kapp on üks edasiviivamaid jõude Eesti muusikaelus ja nii võiski J. Aavik tema sünnipäeval hüüda: "Ole südamlukult tervitet oma 50. sünnipäeval, kus Sa oma loomingu küpsuse tipule oled jõudnud, ole tervitet kui Eesti kandvam sümfonist ja selle ala rajaja, ole tervitet kui armas sõber ja tru kaasvõitleja."

Muidugi ei saadud sel puhul läbi ilma juubelikontsertideta. 11. märtsil korraldatud Ülemaalse Eesti Noorsoo Ühenduse Tallinna Osakonna segakoori kontserdi kava oli suurelt osalt koostatud juubilari lauludest. Prof. A. Topman kõneles A. Kapist kui koorilaulude loojast. Seejärel kõlasid A. Kasemetsa juhatusel "Pühendus", "Isamaa lipu all", "Vägisi", "Üles", "Sügisene mets", "Mu süda", "Ääretasa täis mu süda" ja "Palumine". Südamliku otsekohesusega tõlgitses M. Rungi vanameistri soololaule, millest tuntuim oli "Metsateel". Meisterliku registratsiooni ja hardumussliku meeleoluga kandis A. Topman ette juubilari

Koraalivariatsioonid. Peale A. Kapi muusika kõlasid kontserdil veel M. Härma, M. Saare ja K. Tümpu laulud.

Orkestrantide Ühingule andis A. Kapi sünnipäev põhjuse korraldada erakorraline sümfoniakontsert. Peateoseks oli juubilari f-moll sümfonia, mida juhatas autor. J. Aavik juhatas tema Stüdi eesti viisidest.

E. Võrk korraldas 16. märtsil oma Jaani koguduse laulukooriga kontserdi Estonia proovisaalis. Öhtu esimene pool oli kokku seatud koorjuhi enda teostest, sinna juurde veel tema keelpillide kvartett g-moll (1. viulit mängis H. Schütz). Teine osa kontserdist oli pühendatud R. Tobiasele. Ülevaate helilooja loomingust tema 10. surmaaastapäeva silmas pidades andis A. Topman, seejärel kõlas aga kantaat "Johannes Damaskusest".

Tallinna Rahvaülikoolide Seltsi 18. märtsil Estonia kontserdisaalis aset leidnud kontserdil esitati põhiliselt uusi Eesti helitöid: koorjuhi T. Vettiku enda "Kas tunnend maad" ja "Lemmelaul", R. Pätsi "Pill oll' helle", J. Aaviku "Neiu", M. Saare "Leenikene tantsib". A. Pappmehl ja T. Lemba esitasid E. Griegi Viiulisonaadi ja O. Merikanto palu. Eriti rahul oli selle kontserdiga M. Saar: "Meie Leenikene tantsib" oli omas leidlikus tõlgitsemises just kui uus... "Lindude laulus" oli juhataja just erilist rõhku pannud laulu miljöole - ja see tehniliselt raske laul lauldi otse üllatava meisterlikkusega. Ning "Jaan läheb jaanitulule", selles oli hoogu, oli spontaanseid tõuse, suurt tuju ning üleemeelikust."

Kuid ega T. Vettik üksi M. Saare laule propageerinud. 30. märtsil korraldas Tartu Akadeemiline Meeskoor Vanemuises M. Saare helitööde kontserdi, millel ka ei puudunud soololaul ja klaveripalad. L. Neuman oli selle koori häälematerjali arendamisele suurt tähelepanu pööranud ja kontserti oli nauding kuulata. Saare klaveripaladega esines E. Franz. Saar ise osales sellel kontserdil saatjana.

M. Saar oli ka 24. märtsil Tallinna Meestelaulu Seltsi kontserdi kavas, seda küll paari soololauluga. Koor laulis aga meie nooremate heliloojate teoseid. Tähelepanu äratasid E. Võrgu "Kalevipoeg", "Lilleside" ja "Ehitagem Eesti kodad". A. Lemba, kes sellel kontserdil käis, leidis, et R. Päts ja T. Vettik kirjutavad küll kooripäraselt, kuid nende laulud on väheütlevad, E. Aava lauludest oli parem aga "Sõjalaul", kuna "Oma saar" kahvatuks ja "Nooruse aeg" jäid liiga lühikeseks.

Tallinna Koolinoorsoo Muusika Ühingu segakoor R. Pätsi juhatusel korraldas 4. märtsil Eesti-Soome-Ungari helitööde kontserdi, millel olid kaastegevad lauljanna M. Päts ja pianist E. Franz. R. Päts oli osanud noortele läheneda. Koori esinemine oli endise ajaga võrreldes muutunud südamlikumaks ja soojemaks. T. Kuula, T. Vettiku, E. Võrgu, J. Sibeliuse laule esitati kontserdi 1. pool, teises pool aga ainult ungarlaste muusikat. E. Franz esines M. Saare, S. Palmgreni, B. Bartoki ja F. Liszti klaverikompositsioonidega. Tema mängus oli suur intelligentsus ja tugev tehnik, kuigi jah, T. Lemba märkis Päevalehes Liszti X rapsodia lõpuosa paari "ebatrehhvat võtet, mis

juhutasid pisut selle virtuoosteose täielikku mõjulepääsmist".

11. märtsil tegi Noorte Meeste Kristlik Ühing algust populaarteaduslike loengutega, esimene öhtu oli pühendatud F. Schubertile. Nende öhtute kandvad jõud pidid olema konservatooriumi vanema kursuse üliõpilased. Osavõtt esimesest öhtust polnud aga eriti elav.

Õdede A. ja M. Verjovkina kontsert oli nii suurt huvi äratanud, et saksa teater oli ääreni rahvast täis. Õeeste erialaks olid rahvusliku iseloomuga romansid, milles nad ka osutasid tõepoolest meistriteks. Lauluettekandeid täiendasid mõjuvalt kasutatud tantsud. Kuid preilide hääled polnud koolitatud ooperiaariate ettekandmiseks.

Kuigi sinise publikule veel võõras, esines täissaali ees viuldaja M. Poljakin. Tema tehnik oli hiilgav ja eksimatut, kuid ka kauni tooniga. Mendelssohni Viiulikontserdi viimase osa esitas ta nii kiires tempos, et saatjana kaasa teinud S. Mamontov nägi vaeva järele jõudmisega.

Estonia teatris esines Butterflynna jaapanlanna T. Kiva. Muidugi oli saal puupüsti täis. Külaline oli küll eht-jaapanlanna, tema mäng elav ja graatsiline, kuid hääled polnud kõige parem. Rohkem hiilgasid etendusel A. Viisimaa ja H. Jurikson. Juhatas R. Kull.

22. märtsil esietendus Estonias J. Massenet "Manon". J. Aavik oli ooperi kallal tõsiselt tööd teinud. Keerulised koorid ja ansamblid tulid tarviliku kindlusega kuuldavale. Nimiosa oli H. Einerile sobiv - ta sai hiilata koloratuuri ja väljapeetud kõrgete nootidega. De Grioux ei sobinud päriselt K. Otsa häälele, sest nõudis rohkelt lüürikat ja pianos laulmist.

Mati Märtin

sai sellest edasi

eriti hullusti Jaani kiriku omale. Sisuliselt on see orel hävinud.

Eliisabeti kiriku kliimamured sügisel 1997 küttesüsteemi valmides alles algasid. Loodetavasti ei kordu tulevikus enam katsed hoida temperatuuri pidevalt ülal. Just see toimus oktoobris–novembris 1997, seega täpselt puldiremondi aegu. Õhuniiskuse protsent püsis siis kõigest veekeetmisest hoolimata 40–50% piirimaal. Selles kliimas tehti ka lõpureguleerimine.

Oreli õnneks selgus siis, et lauskütmine käib kogudusele rahaliselt üle jõu. Oreli õnnetuseks

korduvad ikka veel iganädalased katsed saada õhk soojaks võimsate puhurite abil. Õnnetuseks on nimelt nende katsete kestvus kaugelt üle 3–4 tunni. Õnneks olid detsember–jaanuar just nii soojalt niisked, nagu nad olid – sisekliima niiskus polegi langenud palju alla 60%. Aga ligi kaks kuud oli just paras aeg, et millimeetritäpsusega tehtud reguleerimine hakkas vajama korrigeerimist. Ja siis tuli Saxomania.

Praegu on mängupult muide taas täiesti korras. Kulus vaid mõni tund 7. veebruari öhtupoolikul, et kõik täpselt tööle hakkaks. Iga huviline võib tulla ise kogema ja kontrollima. 1999. aasta novembrini kestab firma poolt antud garantiaeg, mille

vältel toimub veel lõplik "häälestus". Igasugust orelitööd näinuna julgen väita, et meie puldi puhul on tegemist laitmatu renoveerimisega. Ja et kogu oreli kordasaamiseks (mängupult on ju vaid üks, olgugi tähtis osa) kasutama tulevikus kindlasti Kriisa Oreliehituse abi. Aga suure raha mõtteka kulutamise eeltingimuseks on kiriku kliima režiimi kontrolli alla saamine. Koostöös ja vastastikusel mõistmises – rasked asjad eesti inimesele! Õnneks on Eliisabeti kiriku orel kõiki pingutusi väärt, nagu paljud teisedki Eestimaa.

Merike Saaremets,
organist

KUI ON 11 AMETIT, OLED KESKNE FIGUUR

10. märtsil möödus 100 aastat mitmekülgse muusikategelase AUGUSTIN PUNGA sünnist. 30-aastasena jõudis Valgast pärit, äsja Tallinna Konservatooriumi lõpetanud muusikapedagoog Viljandisse, kus tegutses 38 aastat. Üldhariduskoolide muusikaõpetajana valmistas ta ette kopsaka järelkasvu linna kooridele ja orkestritele, millest nii mõndagi ka juhatas. 1931–33 oli Viljandi Helikunsti Seltsi meeskoori, tänase Sakala dirigendiks, 1935–40 segakoori Koit juhiks. Dirigeeris ka tuletõrje puhkpilliorkestrit.

Kõige teisem muusikategelus läks lahti sõjajärgsetel aastatel. Kes teab, kas veendumuste tõukel või oma ettevõtmiste kindlustamise eesmärgil, aga lõi ta head suhted võimudega. Kõigepealt asus ta Viljandi Tööräha Saadikute Nõukogu Täitevkomitee esimehe ametikohale, hiljem parteisse. 1958. a. sai ENSV teeneliseks kunstitegelaseks. Viljandi linnavõimude eesotsas olemise aja kasutas ta ära muusikakooli

asutamiseks. Säilinud kirjavahetuse põhjal võib kinnitada, et asja aeti visa järjekindlusega ja kiiresti. Põhimõttelise nõusoleku saamise järel hangiti inventar. Peamiselt Eestist lahkunute või arreteeritute vara hulgast. 5. veebruaril 1945 algas õppetöö. Pungast sai 21 aastaks kooli direktor. Oma koolis õpetas ta peamiselt viulit. Tema 17 lõpetajast jõudis Jaan Tork Estonia orkestrisse, Aleksander Zagorulko ERSO-sse, Mati Kärmas ERSO kontsertmeistri, Mare Teearu EMA õppejõu kohale. Töörügamise tippaastatel ületas Pung tuntud kõnekäänuks toodud ametite arvu. Viljandi muusikamehed E. Ohtla ja O. Salu olid kokku saanud 11 ametit. Varem tegutsenud muusikakollektiivide (peamiselt Ugala orkestri) ja muusikakooli baasil asutas Pung sümfooniaorkestri, mis mõningate pausidega tegutses 1947. aastast 1961. aastani. Ta äratas ellu ja lõi mitmeid uusi kammeransambelid, seisis Viljandi isetegevuslike heliloojate sektsiooni eesotsas ja kirjutas ka ise koorilaule, soololaule, instrumentaalpala.

Omaaesged õpilased meenutavad Punga (nii nad teda alati nimetavad) kui muhedat meest, kes ka ilmsete ebaõnnestumiste korral leidis tegija

jaoks ikka mõne lohutava sõna. Valdas vähemalt kolme võõrkeelt. Oli osavate kätega meister. Saksa ajal tegi puukingi, vene ajal remontis pille. Endale oli hankinud neid ka üsna kena koorma. Kui ta 1966. a. kolis Tartusse laste juurde (suri 1972), oli üks veoauto ainult pillide jaoks.

Oma järeltulijale muusikakoolis pärandas ta kaks õpetust: Andekad olgu nime jaoks, andetud raha jaoks. Ela sissetulekust, palk pane pank.

Kas ta ise ka elas oma õpetuse järgi? Kes seda enam mäletab. Aga et ta sõjajärgsetel aastatel oli Viljandi muusikaelus keskseks figuuriks, seda tunnustab iga tema kaasaegne viljandlane.

100

Lugupeetud juubilar Valter Ojakäär!

Kui mind paluti kirjutada Sinust juubelikõnet, olin ma veidike nõutu, ehkki olen ETV ja raadio estraadiorkestris istunud Sinu selja taga üle veerandsajandi. Siis võtsin kätte "Eesti muusika biograafilise leksikoni" ja jäin hoopis mõtlikuks. Sinu elutööst on seal kirjutatud üle ühe lehekülje. Olin siiralt hämmastunud! Nii palju kui mina mäletan, oled Sa ju ikka istunud orkestris ja olnud õppejõud TRK-s. Kust Sa küll oled võtnud aega, et paberile panna nii palju heliloomingut? Sa oled kirjutanud muusikalisi lavateoseid, sümfoonilist, instrumentaal-, puhkpilli-, rahvapilli-, näidendi- ja filmimuusikat; lastelaule, estraadi- ja rahvalikke laule, instrumentaal-estradimuusikat. Rääkimata hulgalistest artiklitest ja raamatutest, mis on ilmunud Sinu sulest. Siinjuures ei saa ma ütlemata jätta, et oled minulegi pühendanud trompeptipalu. Sellega oled Sa mindki jäädvustanud muusikaajalukku, mille eest olen Sulle siiralt tänulik!

Kuuldavasti kirjutad Sa praegu meie kergemuusika ajalugu. Võib arvata, et Sa oled selles panis meie Maarjamaal elav entsüklopeedia. Tahaks loota, et sellest tuleks lisamonument Sinu elutööle. Selleks soovin Sulle nobedat sulge!

Sinu abivalmidus on meile kõigile teada. Ikka ja jälle pöörduakse Sinu poole palvega, et Sa kirjutaksid mõne annotatsiooni. Aga usu, Valter, Sinu toetused, nii suulised kui ka kirjalikud, on meile, muusikutele, hindamatud. Meile, kes me oleme praeguses elus ajarattale alla jäänud. Muidugi peaks riik selle eest hoolt kandma, et meie põlvkond saaks rahulikult ja inimväärselt elada oma viimsel sirgel. On ju meie najal üles kasvanud paar põlvkonda. Aga olgu!

Valter! Tea, et meie Sinuga pole mitte vanad, vaid meie oleme kaua elanud! Soovin Sulle tugevat tervist, vaimuvärskest ja pikka iga veel paljudeks aastateks!

Abi Zeider

75

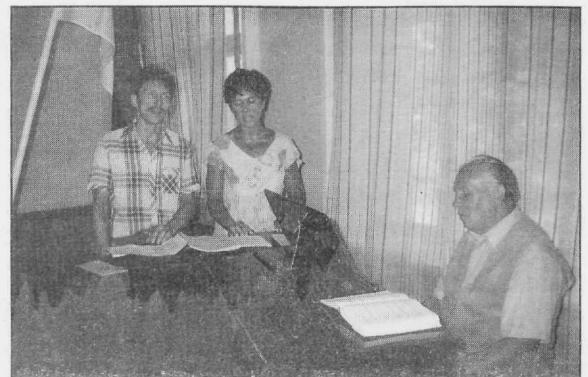
Kalle Tamra
Iisaku ja muusika ning

Hans Hindpere Iisakus

Ida-Virumaal keset Alutaguse metsi on tükike äraeksinud Lõuna-Eesti loodust. Siin on mägesid ja need ei ole tuhamäed. Linnulauluga võidu on Iisakus kõlanud ka inimeste esitatud muusika.

Aastal 1868 tuli siia köstriks noor Robert Theodor Hansen. Tema asutatud laulukoor osales laulupidudel, esines kontsertidel ja leidis tunnustust. Laul "Ema süda" on Hanseni loodud. 1877 alustas tegevust ka puhkpilliorkester.

Järgmiseks kultuurielu arendajaks sai 1923. aastal Iisaku koguduse poolt pastoriks valitud Voldemar Kuljus. Mitmekülgsete huvidega inimesena uuris ta kohalike inimeste võimeid ja suunas neid sellele vastavalt. Enamik tolaeagsetest elanikest, olid need siis talupojad, kooliõpetajad või ükskõik milliste elukutsete esindajad, laulsid, mängisid pilli või osalesid näitemängus. Oli oma salongorkester ja selletõttu võimalik lavastada ka operette. Menukamad: "Silva", "Dolly", "Geiša". "Dollys" gastroleeris isegi Estonia teatri primadonna Milvi Laid. Kuljuse kutsel mängisid kirikus professor Topman, orelikunstnik Presnikov-Indra ja paljud teised. Kohalikus seltsimajas korraldati samaaegselt ilmaliku kavaga kontserte. Koloratuursopran proua Olga

Duett Tatjana Jefimova - Avo Kiir. Klaveril Hans Hindpere
M.KIKASE FOTO

Indra esines koos salongorkestriga. Unustamatu mälestuse jättis metsosopran Mari Lang, keda saatis köster Hanseni tütar, pianist Marta Hansen.

Iisaku laulukoori juhatas koguduse organist Magnus Siik.

Puhkpilliorkester tegutses ühe Iisaku teovõimelisema majandusnimese Voldemar Sabolotni käe all. Pidevalt oli midagi teoksil.

Siis tuli kõigele lõpp. Energilisemad ja võimekad viidi ära Siberisse ja enamik sinna maeti. Pastor ei tohtinud enam kultuuritöös osaleda. Ka tema tee viis mõneks ajaks Iisakust eemale.

Sõjajärgsel ajal laulis koor veel edukalt lauluõpetaja ja klubijuhataja Evi Ostraki juhtimisel. Kui tema ära kolis, vaikis ka koor.

"Päevad ja nädalat tulevad, lähevad...", viivad kaasa koos lahkuvate inimestega ka vastava elulaadi.

Lootustandev on see, et meil on Kunstide Kool, kus lapsed õpivad klaverit, akordioni ja mõningaid puhkpille.

Selle kooli klaveriõpetajaks tuli Tartu H. Elleri nim. Muusikakooli lõpetanud Tanja Jefimova. Tema loodud noortekoor

on laulnud nii Iisaku kirikus kui ka naaberkirikutes ja käis Hamburgis kirikumuusika päevadel. Tanjal on väga ilus hääel ja ta on esinenud solistina.

Iisakust on pärit kaunis naine proua Vaike Hindpere ja õnneks on tema perekonna suvekodu siin. On võimalus kasutada pianisti ja vajadusel muusika valikul nõu pidada. **Hans Hindpere** on Iisakusse esinema toonud oma meesansambli Vanad sõbrad. Mõni aasta tagasi valmis meil õnnestunud kontsertlavastus "Kas armastan sind?". Valitud palu eesti luuletajate loomingust esitasid draamaringi inimesed ja Iisaks laulis Tanja Jefimova sobivaid soololaule Hans Hindpere klaverisaatel.

1997. aasta augustis toimunud looduskaitse päevadel oli jällegi Hindpere klaveri taga. Vajaduse korral on ta ka saatnud kirikus laulvaid soliste.

Poleks meie seltsimaja, mida nüüd rahvamajaks kutsutakse, tabanud põleng, oleksime kindlasti veel mõndagi korda saatnud.

Loodame, et maja remondist siiski asja saab ja Iisaku rahvas oma kultuuritraditsioone jätkab.

Äkki leiab Hans Hindpere, et Iisakus on ka talv väga ilus!

Judith Kuljus-Kulvere

Vilma Mallese koolkonnal on kullaproov

18. märtsil saab 70-aastaseks pianist ja pedagoog, EMA professor **Vilma Mallene**. Hinnatud klaverisaatjana on ta teinud koostööd paljude vokalistidega, mitmetel rahvusvahelistel konkurssidel on ta pälvinud parima kontsertmeisteri preemia. Juba aasta- kümneid on Vilma Mallene oma rikkalikku kontsertmeisteri pagasit jaganud õpilastele, praegu on ta saateklassi õppejõud EMA magistri- ja bakalaureuseõppes. Juubeli eel rääkisid oma õpetajast pianistid **Andres Paas**, **Heili Vaus** ja **Kai Ploom** ning lauljad - illustraatorid **Villu Valdmaa** ning **Mati Vaikmaa**.

Andres Paas: "Õpetaja Vilma Mallese juures oleme saanud väga hea kooli - olen selles veendunud oma kontsertesinemistel Euroopas ja Ameerikas.

Seesugusesse kammerlaulu-käsitlusse on suhtunud ainult tunnustavalt. On hea tunne, kui saad oma koolile kindel olla."

Villu Valdmaa: "Olen sama kogenud mitmetel rahvusvahelistel kammerlaulu-konkurssidel osaledes. Kui on midagi taunitud, on küsimus tehnilistes probleemides, mitte kunagi aga teoste muusikalises küljes."

Mati Vaikmaa: "On imetusväärne, et pianistina suudab ta anda niivõrd õigeid juhiseid lauljale. Tema nõuanded on ääretult selged ja piltlikud. Vilma Mallene pärast üldse EMA magistratuuri astunud saigi."

Andres Paas: "Kõik praegused saateklassi osakonna magistrandid on soovinud saada ja saanud tema õpilasteks. Ka

bakalaureuseõppes on tal väga suur koormus."

Villu Valdmaa: "Tänu Vilma Mallesele hakkasin ma üldse tõsiselt tegelema kammerlauluga. Hiljutine kultuuriauhind Suur Vanker mulle kui parimale meeslauljale - see on ju ka kummardus talle, sest sain selle

Vasakult Andres Paas, Vilma Mallene, Villu Valdmaa

kammerlaulu eest. Viimaks ometi on hakatud rohkem märkama kammerlaulu, väärtustama *lied*-duot kui sellist. See on suur samm edasi ning väga suures osas tema teene."

Andres Paas: "*Lied*-duo on ansambli töö - väga raske ja keeruline panr. Vilma Mallene on ühena vähestest seda mõistnud ja väärtustanud ning nüüd lõpuks on hakatud seda panrit ka rohkem respektseerima. Seda aga ei saanud kahjuks öelda veel aastaid tagasi. Siis valitses tagurlik mentaliteet: kui laulja ooperisse ei kõlba, esitagu kammerlaulu."

Villu Valdmaa: "Lauljale on *lied*-duo kontseert vahest raskemgi kui ooper - tunduvalt kontseentreeritum, kestes maksimaalselt paar tundi."

Kai Ploom: "Minu meelest iseloomustab tema koolkonda teadlik musitseerimine: interpreedid teavad, mis teoseid nad esitavad, mida nad soovivad väljendada. Tihtipeale kohtab ju meil musitseerimist, kus kammerlaulu esitajad pole üle teoste tehni- liseist ja sisulisest küljest ega tea, millest laulud räägivad. See-sugust ebaprofessionaalsust ja maitselibastumist tema õpi- laste puhul reeglina ei esine."

Andres Paas: "Ansambli muusikas peab olema kontseptsioon. Ilma selleta ei sünni kvaliteetset musitseerimist. Vilma Mallesele on alati oma väga kindel ettekujutus teostest, kuid ta aktsepteerib alati õpilase teistsugust loonagemust, kui see on esitatud veenvalt."

Heili Vaus: "Õpetaja ja inimesena on ta ääretult lahtine, südamluk ja emotsionaalne, isegi impulsiivne. Ta oskab avada erinevaid muusikanatuure ning jätta neile alles nende omapära. See on suure õpetaja ja inimese tunnus."

Mati Vaikmaa: "Vilma Mallene on jäänud otsijaks kogu elu, ta täiendab end siiaamaani. Teda huvitab kõik uus ning eriline; tema ei taha ajast maha jääda. Väga aktiivse ja eelarvamustevaba inimesena on ta pidevalt muutumises - selliseid pedagooge leidub väga vähe."

Kirja pani
Kai Ploom

Kõigi oma talendi kummardajate kurvastuseks suri Vilma Mallene kümme aastat enne oma juubelit - 7. märtsil.

LASSMANN PEEGELPÖÖRDES

Peep Lassmann on ainuke ornitoloog, keda ma isiklikult tunnen. Seetõttu ei oska ma tema ainetundmise taset võrrelda teiste linnuteadlaste omaga. Varasematel aegadel, kui puutusime rohkem kokku, pajatas Lassmann aeg-ajalt oma linnuretkedest. Need vestlused paljastasid tema tohutu ornitoloogiaalase informeerituse, mis mulle tundus täiesti professionaalile sobivana.

Aga kui jutt kaldus poliitika valdkonda, oskasin ma Lassmanni politoloogiaalaseid teadmisi võrrelda küll. Ametlikud poliitika-vaatlejad ju esinesid ajalehtede veergudel ja kui tuli jutuks mõni konkreetne maailmapoliitikat käsitlev kirjutis, oskas Lassmann sellele veel palju juurde lisada. Mäletan, kui jutt oli Aafrikasse jõudnud, tegi Lassmann mulle täiesti selgeks Sudaani poliitiliste juhtide programmide erinevused, nende omavahelised suhted ja vahekorrad teiste Aafrika maade erakondadega. Ja sedagi loomulikult professionaalsel tasemel.

Politoloogiaalaseid teadmisi ammutas Lassmann inglise-, saksa-, hispaania- ja soomekeelsetest juhtajalehtedest, mida sai Inturisti hotellidest osta ka nõukogude ajal. Linnuteadust puudutava kirjandusega probleeme polnud ning parimate välimäärarjate abil sooritas Lassmann pidevalt iseseisvaid uurimisretki.

Nii politoloogia kui ka ornitoloogia viljelemisele tuli kasuks Lassmanni klaverimänguharrastus, mis viis teda paljudele kontserdireisidele, peamiselt NL aladele. Parimad kontserdikohad olid linnad, kus oli Inturisti hotell oma ajaleheletiga ja mille lähedal oli NL riigipiir. Piiritsoonides oli ju inimeste poolt hävitamata linnustik. Tõsi, mõnikord pidasid valvsad piirivalvurid Lassmanni kinni, sest oma binokli, "saksa" tähtedega raamatute ja kahtlaselt intelligentse välimusega oli ta kangesti spiooni moodi. Aga tulema ta ikka sai ja ükski kontsert ära ka ei jäänud.

Kõik eelkirjeldatu on minevikuvormis, nagu on minevikku vajunud ka piiritsoonid, Inturisti ajalehed ja palju muud. Juba kuus aastat on Lassmann rektorina juhtinud Eesti Muusikaakadeemia tööd. Ei usu, et Tallinna Konservatooriumi - EMA ajaloos oleks selle juhi jaoks olnud raskemat aega. Lassmanni ajal on toime pandud kõrgkooli õppekavade nüüdisajastamine ja

peab rektor rutiinse õppetöö korraldamise juureski pidevalt silmitsi seisma rahaprobleemiga.

Senised saavutused kõrgkooli juhtimisel viitavad küll Lassmanni erakordsetele ametioskustele ka sel alal.

Kujutlen tõsimeelset lugejat siinkohal turtsumas: eelkõige on Lassmann suurepärase pianist, eesti klaverikultuuri visiidikaart! Sellest pidanuks alustama!

Allakirjutanu arvab, et lugejal on õigus, v.a. alustamise asjus. Sellega võiks ka lõpetada.

Kõigile eelkirjeldatud koormustele vaatamata mängib Lassmann klaverit! Ta esineb pidevalt küll soolokontsertidega, solistina sümfooniakontsertidel, ansamblipartnerina nii Eestis kui ka väljaspool. Ikka mõttehõlpsalt ja temale omase kõrge kvaliteediga. Üks tema suuremaid interpreetisaavutusi - Messiaeni hiigelteose "Lindude kataloog" - esitus langeb just rektoripreioodi raskeimasse aega. Vähe on pianiste (ja kas on üldse?), kes suudaksid vastu võtta seda tohutut väljakutset niisugusel tasemel. Selles ettekandes peegeldus nii looja kui ka teadlase isiksus. Näib, et Lassmanni haarde juures kõik eelnev mitte ei sega, vaid täiustab ja õilistab

tema klaverimängu.

Kui lisada siia väga tulemuslik pedagoogitöö noorte pianistidega, osalemine mitme muusikaorganisatsiooni töös, hakkab pea ringi käima. Vähemalt minu tavamõistus ei suuda seda ette kujutada.

Õnnitlen noort juubilarit pool-sajandi läbimise puhul ja ennustan, et veel huvitavam aeg on alles ees.

Valdur Roots

Peep Lassmann esinemas, aastal 1977

õppetöö ümberstruktureerimine Euroopa nõuetele vastavuse suunas. Lassmanni ajal saab arvatavasti teoks üks 50-aastane unistus - EMA oma maja. Nõukogude võim oskas selle ehitamist väga tulemusrikkalt takistada ja ega restitueeritud EV-gi tahtnud kehvem olla. Olgugi, et eelmise rektori Venno Lauu ajal oli ehitamist juba alustatud, rippus poolelioleva EMA kodu kohal vaid mõne aasta eest sümbolne lammutusraudpomm, et vabastada krunt millelegi asisemale. Kui palju närvirakke Lassmann selle ohu tõrjumisega kaotas, pole teada. Ja kuna EV on otsustanud kulutused haridusele hoida madalamal kui mistahes muul elualal,

LÄTLASTEL ON PÕHJUST NII RÕÕMUSTADA KUI IMESTADA

Imants Zemzaris

Peteris Vasks ja Gidon Kremer on koolivennad

Väga pingeline oli 1997. aasta helilooja Peteris Vaskile. Tal tuli korjata oma loomingutöö rohkelt lõikust. Juba kevadel esitas maailmas tuntud kvartett Kronos kümnel kontserdil P. Vaski 5 keelpillikontserti. Juunis laulis Läti Raadio koor tema "Dona nobis pacem" Põhja- ja Baltimaade teisel laulupeol Gotlandil. Juulis oli P. Vasks kui *composer in residence* kutsutud viuldaja Gidon Kremeri organiseeritud festivalile Lackenhausi (Austria). Seal esitati kokku 10 tema eri ajal kirjutatud teost.

Agas augustis oli festivalil *Salzburger Festspiele* tema viiulile ja orkestrile kirjutatud kontserdi "Kauge valgus" esiettekannet. Mängis loo tellija G. Kremer oma Saulius Sondeckise juhendamisel tegutseva noorsoo-orkestri Kremerata Baltica saatel. Kontsert on kavandatud pilguna kaugetesse lapsepõlveaegadesse ning sellisena jätkab ta Vaski inglisesarvele ja orkestrile kirjutatud kontserdi ja kolmanda keelpillikontserdi liini. P. Vasks ja G. Kremer on sündinud samal aastal, mõlemad õppisid samaaegselt Riias Emils Darzini nimelises muusikakoolis, ainult Peteris läti ja Gidon vene klassis. Aga nende

Soomlane tuli Riiga, eestlased mitte

Oktoobris toimus Riias Heliloojate Liidus 31. rahvusvaheline Balti muusikateadlaste konverents. Nende konverentside soliidset, raskelt ülehinnatavat traditsiooni võib edasi kanda vaid kõigi kolme Balti riigi ühiste jõududega. Konverentside tõusud ja langused, rahvusvaheline huvi nende vastu sõltuvad vaid meist endast. Seepärast tundus eestlaste eemalejäämine mõnevõrra kergemeelne, isegi vastutustundetud. Kas tõesti on see konverents kui perspektiivitu end ammandanud – just Baltikumi muusikale uute võimaluste ja teede avanemise ajal?

Mille poolest oli siis halb teema: "90-ndate aastate Balti muusikute stiili probleemid"? On ju käes paras aeg summeerida 90-ndaid aastaid – unikaalsete muutuste, lootuste, pettumuste, impulsside, šokkide aega. Mida on nad andnud Balti muusikale? Vaevalt teema teaduslikul tasemel ammandus, kuid põhitendents õnnestus siiski välja joonistada peamiselt tänu leedu muusikateadlaste professionaalsetele oskustele ja kogemustele (Leedus on aktuaalsetele teemadele pühendatud muusikateaduslike konverentside kalender tihe, mõned neist organiseeritakse koos poola kolleegidega). Ja mis on eriti tähtis, sai **informatsiooni**.

Juba ainuüksi sellepärast tasub organiseerida niisuguseid konverentse. Nii tutvustasid Leedu muusikateadlased Algirdas Ambrozas, Gražina Darinomiciene, Violeta Tumasoniene, Androne Žiurminityte, Ona Narbutiene heliloojate Julius Juzeliunase, Bronius Kutavičiuse, Algirdas Martinaitise, Onute Narbutaitė ja teiste viimase aja tähelepanedavamaid

(Soome). Konverentsi ametlikeks keelteks olid saksa, inglise ja vene keel. Osa muusikateadlasi hoidis kinni vene keelest, mis on olnud viimastel aastakümnetel kasutusel. Ühest küljest pole siin midagi taunitavat – selles kajastub Baltikumi lähiminevik ja pole mõtet endast vägisi eurooplast teha (järgmise põlvkonna keeleline orientatsioon muutub loomulikul kombel). Teisalt on aga kahju, et keelebarjäär ei võimaldanud vabalt suhelda. Tõelist vahetut diskussiooni ei tekkinud.

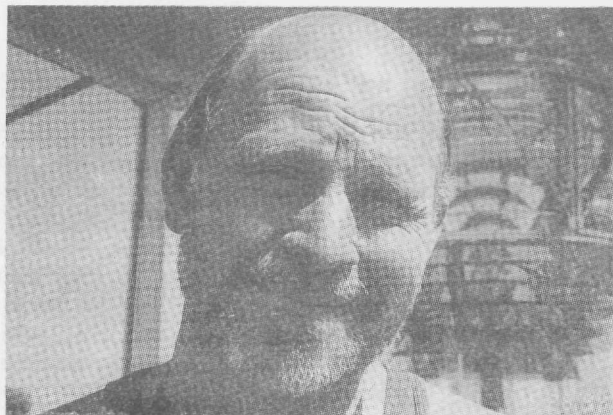
Kahju, et konverentsile ei tulnud Lepo Sumera, kes oli lubanud teha ettekande omaenda loomingust. Samuti on kahju, et kasvõi omaalgatuslikult ei sõitnud kohale Mart Humal, kes on nii palju teinud Balti ühtsuse heaks.

Bechstein jääb mälestuseks pianistide konkursist

Detsembris toimus Riias 3. Jazeps Vitolsi nimeline rahvusvaheline pianistide konkurs. Esialgul olid teatanud oma osalemissoovist 45 pianisti 11 maalt. Seejärel osa loobus, just kaugematest maadest – Iisraelist, Itaaliast, Jaapanist, Hollandist. Põhjuseks võisid olla kõrged sõidupiletite hinnad, aga ka rahvusvahelise tasemega võrreldes odavad autasud – Grand Prix 3000 USD, esimene preemia 2000 USD jne. Nõudmised olid kõrged. Kuigi žüriis olid nii Eesti kui ka Leedu esindajad (Aleksandra Eesmaa–Juozupanaite ja Muza Rubackite), jäid nende võimalikud rahvuslikud sümpaatiad arvestamata. Nii pääses 8 Eesti osalejat teise vooru vaid Marek Vilba ja leedulastest ei kedagi. Grand Prix'd välja ei antud. Nii otsustas rahvusvaheline žürii eesotsas Lazar Bermaniga. Esimese auhinna sai Sanita Sablonska (Läti). Teist kahte jagasid Aleksei Gulenko (Moldova) ja Janis Zilbers (Läti). Kolmandale kohale tuli Viktorija Jermoleva Ukrainast. Firma Bechstein auhinna said Marek Vilba (Eesti) ja Konstantin Prjajev (Venemaa) – kumbki 500 DM. Jazeps Vitolsi teose parima ettekandmise eest said temanimelise fondi auhinna Sanita Sablonska ja Janis Zilbers – kumbki 500 USD.

Minule kui kuulajale oli meeldiv, et Riias kõlas 10 päeva jooksul palju Jazeps Vitolsi klaveripalu. See on ebatüüpiline, haruldane juhtum. Konkursiga seoses anti kvaliteetselt välja 2 vihikut Vitolsi klaveriloomingut. Noodid saadeti paljudete maailma muusikaakadeemiatele. Neid sai iga konkursi osaleja ja žürii liige. Loodan, et neisse heidetakse pilk mitte ainult ühel korral ja pikkamööda kaob Jazeps Vitolsi maailmatasemel mittetundmine.

Konkursi "saagiks" võib ka lugeda Läti valitsuse poolt ostetud Bechsteini firma uut klaverit, millel esimestena esinesid konkursil osalejad ja mis jääb Läti Muusikaakadeemia suure saali lavale.

Peteris Vasks

tõeline teadlik kohtumine toimus seoses viiulikontserdiga alles nüüd.

Hiljuti anti läti keeles välja Gidon Kremeri raamat "Lapsepõlve killud" tema Riias elatud aastatest. Vaski teos on just nagu selle raamatu täiendus, lisanud teine pool. On ju selle muusikas kuulda Läti looduse taust, mida joonistatakse raamatus välja vaid mõõdamines (selgub, et Gidon ei armastanud soolast merevett ega tulnud kuidagi toime harrastuskalamehe funktsioonidega). Muusika samuti kondenseerib ja viib üldistusteni selle aja dramatismi ja konfliktuse, mis on raamatus vaid eos olemas.

toid. Nende läti kolleegid Lolita Furmane, Georgs Pelecis, Ilona Brege, Mikus Ceže omakorda Peteris Vaski, Romualds Kalsonsi, Maija Einfelde, Talivaldis Keninši ja teiste vastset heliloomingut. Lätlastel oli võõrustajatenä mõningaid eeliseid – nad organiseerisid "elava" kammerkontserdi uusimatest oopustest ja videote vaatamise. Eesti informatsioonilise bloki puudumine oli kurvastav ja võõrastav.

Konverentsi kolmandal päeval esinenud teiste maade muusikateadlaste teemad polnud otse seotud Balti probleemidega. Ettekanded tegid Helmut Loos ja Lutz Lesle (Saksamaa), Primož Kuret (Sloveenia), Fabian Dahlström

Firma Pro Piano tutvustab ja pakub oma plaate

Ameerika kompanii Pro Piano Records on mõnda aega Muusikalehele saatnud oma reklaamiprospekte ja tutvustamiseks CD-sid. Andsime need kuulamiseks spetsialistile – EMA klaveriosakonna juhatajale Lilian Semperile. Alljärgnevalt tema seisukohavõtt:

"Mul on õnnestunud kuulata viit firma Pro Piano 1996–97 väljaantud CD plaati klaverimuusikaga ja olen saanud tõelisi kunstielamusi.

Vladimir Viardo plaadil on Liszti transkriptsioonid Bachi ja Schuberti teostest pluss valik Schuberti *Ländler*eid.

Bach–Liszti Fantaasias ja fuugas g–moll BWV kaldub vaekausis Liszti poole, põhjuseks vist romantiliselt lahtine, laulev kõla ja vabavõitu tempokasutus.

Schuberti laulude transkriptsioonid lähevad otse südamesse. Midagi väga ehtsat on selles laulumeistrile lähenemises. Tundub, et Liszt on oma seaded teinud mitte selleks, et näidata klaveri võimalusi, vaid et algallika üdi juurde jõuda. Viardo mõistab suurepäraselt Schuberti sisemist jõudu. Muusika kõneleb kord liigutavalt, kord ähvardavalt, vahel mangeldes ja helgelt, siis jälle dramaatiliselt ja traagiliselt. Ja tuhat teist nüanssi. Teostuse üksikasjad ei tule lihtsalt meeldegi. Plaadil on suur hulk Schuberti tõelisi pärle: "Teisik", "Varjupaik", "Gretchen voki juures", "Serenaad" jt. – kokku 9. Haarav esitus.

Ländlerites oskab V. Viardo olla just nii lihtne, nagu tingib see muusika. Lihtsus muutub ise väljendusvahendiks.

Okšana Jablonskaja plaadil on Beethoveni 3 väga kaalukat sonaati: d–moll op. 31 nr. 2, C–duur op. 53 ja A–duur op. 101.

Oma hea arusaamise, hiilgava pianismi ja raudselt stabiilse pulsitunnetusega mängib pianist meile kätte tõsise

ja tahtejõulise Beethoveni. Tema napp pedaalikasutus tuletab meelde prof. Goldenweiserit, kelle õpilane ta Moskvas kunagi olnud. Meil liigub palju klassikanoote A. Goldenweiseri redaktsioonis, neis on alati väga (liiga) vähe pedaali. Ka O.

Jablonskaja esituses võiks minu maitse järgi pisut rohkem pedaali tarvitada (d–moll sonaadis, samuti Beethoveni enda poolt sissekirjutatuna C–dur sonaadi finaalis. Viimane on muide tänapäeva klaveril tõesti riskantne teostada). Interpretatsioon selles salvestises on karm, kõnekas ning meisterlik. Vaid spontaansusele on vähe ruumi jäetud.

Michel Block. See on huvitav plaat, ainus kontserdivõtte viie hulga ja vist ka ainus, mille sissemängija on juba elavate kirjat lahkunud. Muide, kahju, et pianistide sünniajad on märkimata. Meile, kes me süiski kuigivõrd kõiki läänepolseid (ka häid) interpreete ei tunne, oleks see info vajalik.

Niisiis M. Block ja Schumann, tema 8 noveletti. Tõeline Schumann, kui lugeda helilooja tunnusjoonteks poeetilisust ja impulsiivsust. Võib–olla oleme harjunud klassikalise mängumalliga ja see tekitab esmakuulamisel väikest tõrget. Uuesti

kuulates on selles interpretatsioonis midagi väga sobivat, muusika elab ja hingab. Viimase, populaarseima novelleti (nr. 8) juures segab vahel liigne kärsitus, mis moonutab rütmi (vedelus punkteeritud rütmiga I. osa trios) ja vahel (harva küll) toodab tehnilist praakigi. Kuid vähestel õnnestub pala kulminatsiooni panna nii võimsalt üle kogu teose kõrguma.

Huvitav on tutvuda (plaadi lisapalana) Debussy hiljemavastatud palaga "Nous n'irons plus au bois", mis osutub varajaseks variandiks tema tuntud "Aedadest vihmas".

Anton Kuerti plaat Brahmsi kahe suurteosega on ka väga hea.

Brahmsi sonaat f–moll op. 5 mõjub tervikliku ja kvaliteetsena. Kirglik I osa, sügav adagio, särav skertso meenutamas valssi, väga orkestraalselt mängitud IV osa ja hästi kokku võetud finaali, mis iseenesest on ju muusikaliselt küllalt fragmentaarne. Veidi üllatab adagio lõpueelse tõusu ägedus, isegi teravus, oleks oodanud joovastunud ülevust.

Variatsioonid Händeli teemale op. 24 on jälle väga terviklikult kujundatud. Võluv barokkstiilis mängitud teema annab ruumi mitmekesiselt karakteriseeritud variatsioonidele. 3 viimast variatsiooni köidavad võimsa tõusu ja pianistliku üleolekuga. Järgneb suur fuuga üllatavalt romantiliselt tõlgitsuses, kuid hästi üles ehitatuna kroonimas pikka tsükli.

Jerome Lowenthal: Bartoki 14 bagatelli op. 6, "Vabas õhus", "Mikrokosmos" ja 3 etüüdi op. 18.

Minu mälu püsib erakordselt ere mulje ühest pianistist I Tšaikovski–nim. pianistide konkursil Moskvas, kus ta lausa rabas osadega Bartoki süidist "Vabas õhus". Selle pianisti nimi oli Jerome Lowenthal. Ja nüüd, aastakümneid hiljem, satub minu kätte plaat hiilgavalt salvestatud Bartoki muusikaga, muuhulgas ka süit "Vabas õhus". Sama pianist! See on fantaasiarikas, põnev, selge ja laitmatu mäng. Kõik teosed on esitatud meisterlikult, kunstnikukäega.

Pro Piano plaadid panevad unistama ajast, kui ka meie vastavate kaupluste süvamuusikariinulitel oleks valikut tõeliselt heade pianistide salvestistest."

Meile saadetud kataloogidel mängib M. Bloch veel Chopini ja Skrjabin, Viardo Bach–Liszti ja Francki, Chitos, Okashiro Skrjabin, Debussy, Schumanni, S. Babaya Scarlattit, Edw. Aldwelli Hindemithi jne.

Lähemaid teateid saab toimetusest, veel põhjalikumalt Pro Piano poole pöördudes aadressil: 85 Jane Street New York, NY 10014 USA. 212/2068794. Fax 212/633–1207. E–mail: Classicmusaaol.com.http://www.propiano.com.

Düsseldorfi (Saksamaa) Vanalinna sügüsfestivali raames toimub 21.–26. septembrini 1998 **4. rahvusvaheline noorte kunstmuusikute võistlus (4th International Young Arts Music Competition)**. Registreerimine koos lindistuse ja video saatmisega 15. juunini. 2–9–liikmelised ansamblid, kui võimalik ebaharilikus koosseisus. Kõik liikmed peavad olema alla 35 aasta vanad. Saadetud programmidest valib žürii võistlusele kutsumiseks välja 10 ansambli. Publiku ees esinemise pikkus kuni 45 minutit. 1. auhind – 12 000 DM, 2. – 8000 DM, 3. – 5000 DM.

The International Young Arts Music Competition (IYAMC) pakub professionaalset foorumit uut interpretatsiooni,

repertuaari ja koosseise otsivatele noortele muusikutele, kes jäävad välja konventsionaalsetelt võistlustelt.

IYAMC püüab viia kokku vana ja uut, luua tavatu sidemeid, uuendada kuulamiskogemusi ja stimuleerida nüüdisaegse muusika arengut. See on võistlus otsivatele muusikutele, kellele pakub löbu ristata klassikalist, moodsat, elektroonilist, jazz– ja popmuusikat ja kes armastavad esitada nüüdisaegset muusikat loovas ja põnevas atmosfääris.

Pressiesindaja Sofia von Mentzinger, telefon + 49/211/133222, faks +49/211/322103, e–mail: Sofia @ altstadtherbst.

Lähem informatsioon Internet: <http://www.altstadtherbst.de/competition/>. Üht–teist on ka Muusikalehe toimetuses.

UUT EESTI RAHVUSRAAMATUKOGU MUUSIKAFONDIS

RAAMATUD

Barber, Alex. Helilooja Müller. – Esku, 1997. – 69 lk. – (Tundmatute Eesti suurmeeste elulood).

Collier, James Lincoln. Louis Armstrong. – Tallinn, 1998. – 110 lk.
Kolender, Walter. Muusika ajalugu. – 2. tr. – Tallinn, 1997. – 117 lk.
Laulukubi "Laulurõõm" 25-aastane. – Tallinn, 1998. – 67 lk.
Muusikaõpetuse kogemusi: artiklite kogumik. – Tallinn, 1997. – 76 lk.
Regina Sokk (1907–1992): dirigent. – Põlva, 1997. – 9 lk.; ill.
*
Berberova, Inna. Tšaikovski: biograafia. – Spb., 1997. – 256 c.
Bondarenko, B. B. Drodzov, J. B. Istorija rok–muzõki. Evropa, Amerika, Avstraliya. – Minsk, 1997. – 175 s.
Einheitsachteltdaten des Deutschen Musikarchivs Berlin. – Leipzig, 1997. – 351 S.
Mdzivani, T. T. Serženka, R. I. Kompazitorõ Belarusi: [spravotšnik]. – Minsk, 1997. – 396 s.; ill.
Music i Norden. – Stockholm, 1997. – 414 s.; ill.
Šeleg, M. V. Arkadii Severnoi: Dve grani odnoj žizni. – M., 1997. – 411 c.; ill.
Ziemelu un Baltijas valstu Dziesmu svetki: Latvija 1995 12.–16. VII: Nordio–Baltic Choirfestival. – Rīga, 1995. – 64 p.; ill.
Toni Edelman: teatterilauluja. – Helsinki, 1996. – 239 s.

NOODID

Mätlik, Heiki (seadja). Jõuluviiuised kitarrile. – Tallinn, 1997. – 20 lk.
Ots, Aavo. Trompetikool: algõpetus trompetile, kornetile, aldile, metsasarvele, tenorile ja baritonile. 1–2 osa. – Tallinn, 1996.
Rõgi, Aadu, 23 etüüdi klarnetile. – Tallinn, 1997. – 25 lk.
Siimer, Mart. Ego sum vitus vera: for mixed chorus. – Tallinn, 1996. – 20 lk.
Siimer, Mart. Taevateel: advendilaul koorile unisoonis klaveri saatega. – Tallinn, 1997. – 8 lk.
*
Anthology of spanish organists of the 17th century for organ. – 93 lk.
Arauxo, Francisco Correa de. Libro de tientos y discursos de musica practica (1626): for organ. Vol. 1, 2, 4, 5–8.
Barker, Warren. Opus two: for flute and swingin' concertband. – Miami, 1996. – 193 lk. erineva numeratsiooniga.
Bernard, F. Winter wonderland / arranged by Horro Zeiger. – Tallinn, 1997. – Puhkpilliorkestrile.
Buxtehude, Dietrich. Herzlich lieb hab ich dich, o Herr: Choralkantate für 5 stimmigen Chor, Streicher, 2 Trompeten und Basso continuo. – 27 lk. Segakoorile.
Buxtehude, Dietrich. Nimm von uns, Herr, du treuer Gott: chorus score (german text). – 15 lk. Segakoorile.
Cabezón, Antonio de. Collected works for organ or other keyboards. Vol. 1–6.
Dubois, Th., odore. Twelve new pieces for organ. – 75 lk.
Dufay, Guillaume. Collected hymns in three or four parts. – Chorus score. – 30 lk.
Early medieval chants from Nonantola: ordinary chants and tropes. Part 1–3. – 1996.
Elgar, Edward. Six pieces for organ. – 52 lk.
European organ music of the 16th and 17th centuries. Vol. 1–2.
Finck, Heinrich. Eight hymns in four parts: for chorus. – 24 lk.
Henestrosa, Luys Venegas de. Libro de cifra nueva: for organ. Vol. 1–4.
Le Guerre, Elisabeth–Claude Jacquet de. Triosonaten. Sonate D–Dur; Sonate g–Moll für 2 Violinen und Basso continuo. – Kassel, 1993.
Lasso, Orlando di. The complete motets 4.
Reger, Max. Variations and fugue on an original theme for organ: Op. 73.
Smith, Robert. Ireland: of legend & lore. – Miami, 1996. – 196 lk. erineva numeratsiooniga + 1 CD plaad. – Puhkpilliorkestrile.
String orchestra repertoire series. – Vol. 1: Renaissance.
Swearingen, James (arr.). The voice of Christmas. – Miami, 1996. 101 lk. erineva numeratsiooniga + 1 CD plaad. – Puhkpilliorkestrile.
Vierne, Louis. Twenty-four pieces in free style: for organ. – Book 1.

HELIKASSETID

Classic dreams: volume 1–6 / perf. by The Symphony Orchestra of Europe, New Philharmonia Orchestra, Camerata Academica, Baroque Chamber Orchestra, Festival Symphony Orchestra.
Haapsalu Püha Johannese Koguduse koorid. EELK Lääne praostkonna Missio '97, dir. Lia Salumäe ja Sirje Kaasik. – 1997.
Jäätma, Andres (laulja). Mieti tarkoin. – Porvoo, 1997.

Teatri- ja Muusikamuseum BALTISAKSA MUUSIKA PÄEVAD 21.–25.märts 1998

21.märts kell 16.00 Kchtna mõisas, 23.märts Tallinna Raekojas
KAMMERKONTSERT BALTISAKSA HELILOOMINGUST
Esinevad: Heiki Mätlik (kitarr), Urmas Vulp (viul) jt. Solist Villu Valdmaa (bariton)
23.märts kell 16.00 Teatri- ja Muusikamuseumis näituste avamine.
24.märts kell 10.00, 25.märts kell 10.00 Assauwe tornis (Müürivahe 12)

teaduskonverents "BALTISAKSA MUUSIKA OSA EESTI KULTUURIPILDIS"

Esinejad Eestist ja Saksamaalt. Osaleb Malinconia-Ensemble Stuttgart.

24.märts kell 17.00 Suurgildi saalis (Pikk17)
Ansambli TALLINN BAROQUE kontsert

25.märts kell 19.00 Mustpeade Maja Valge saal
Kammerkonsert MALINCONIA-ENSEMBLE STUTTGART (Saksamaa)

Jõgioja, Heldur. Heinakuu: Akordionilood.
Kraavi Sassi lobajutud. Teppo Aivari lõõtsalood 3. – Tartu, 1997.
Soomepoiste Meeskoor. Teid me tervitame, kodumaa metsad. – Tallinn, 1997.
Sugar Free (ansambel). Kindergarten. When the roof is away.
The brothers Urb. Citizen of sun. – Los Angeles, 1997.
Untsakad (ansambel). – Nižni Novgorod, 1997.
Vana hea Kuldne Trio. – Tabasalu, 1997.

EESTI KONTSERDI KONTSERDID APRILLIS

1.IV kell 17.30 Kiviõli Kaunite Kunstide Kool, 2.IV kell 18 Jõhvi Muusikakool, 13.IV kell 17.30 Jõgeva Muusikakool, 14.IV kell 19 Tartu Ülikooli AULA, 21.VI kell 19 Mustpeade Maja Valge saal – Rahmaninov 125 (ja tema lemmikteosed pianistina). Tanel Joamets (klaver).
3.IV kell 19 Tallinna Raekoda, 5.IV kell 15 Narva Linnus – SUUR MUUSIKAAKADEEMIA. Andres Mustonen (viul) & Ivo Sillamaa (klaver).
4.IV kell 16 Väravatorn – Hortus Musicus.
6.IV kell 19 Tartu Ülikooli Ajaloomuuseum, 7.IV kell 19 Mustpeade Maja Valge saal, 8.IV kell 19 Pärnu Raekoda, 9.IV kell 19 Purtsu Linnus – Urmas Tammik (tsello, Eesti–Hispaania), Isabella Tšekušina (klaver, Venemaa). Schumann, Beethoven, Chopin.
9.IV kell 19 Põltsamaa kirik, 10.IV kell 17 Niguliste – Gregooriuse koraal. Dirigent Jaan–Eik Tulve.
9.IV ja 10.IV kell 19 Estonia Kontserdisaal – SUUR REEDE: Bach, Matteuse Passion. ERSO, Rootsia Raadio Koor, Eesti Filharmoonia Kammerkoor, Eesti Poistekoor. Dirigent Tõnu Kaljuste.
9.IV kell 19 Niguliste, 10.IV kell 18 Viljandi Jaani kirik – "Heinavanker." Tallis. 10.IV Haapsalu Toomkirik – Tütarlastekoor Ellerhein. Dirigent Tiia–Ester Loitme. Kannatusaja muusika.
11.IV kell 19 Niguliste, 12.IV kell 13 Pärnu Elisabeti kirik – TALLINNA POISTEKOOR. Dirigent Lydia Rahula. Andres Uibo (orel).
13.IV kell 19 Valga Kultuurimaja, 14.IV kell 18 Võru kultuurimaja Kannel, 15.IV kell 18 Värka Sanatoorium, 16.IV kell 18 Rõpina Muusikakool, 17.IV kell 18 Põlva Kultuurikeskus, 19.IV kell 16 Rakvere Kauri Kool – "Kaks erinevat armastust". Monika Sutt (sopran), Peeter Paemurru (tsello), Heili Vaus (klaver), Andres Ots (hügeja).
14.IV kell 19 Mustpeade Maja Valge saal – Henning Kraggerud (viul, Norra), Helge Kjekshus (klaver, Norra).
15.IV kell 18 Kuressaare Muusikakool, 16.IV kell 18 Muhu kirik, 17.IV kell 19 Lihula Kultuurikeskus – Tallinna Saksafonikvartett.
16.IV kell 19 Estonia Kontserdisaal – TIPPMUUSIKUID. Solist Hakan Gagégard (bariton, Rootsi). Dirigent Arvo Volmer. Mahler – Rändselli laulud. Ooperiarjad. Tamberg – uudisteos.
18.IV kell 19 Paide Kultuurikeskus, 19.IV kell 19 Estonia Kontserdisaal – VIVALDIANA. Hortus Musicuse Akadeemiline Orkester. Dirigent Andres Mustonen.
22.IV kell 19 Niguliste, 23.IV kell 19 Tartu Vanemuise kontserdisaal – Hans Fagius (orel, Rootsi).
23.IV kell 19 Estonia Kontserdisaal – TIPPMUUSIKUID. ERSO. Solist Michael Martin Koffler (flööt, Saksamaa). Dirigent Nikolai Aleksejev. Šostakovits, Mozart, Rossini.
24.IV kell 19 Võru kultuurimaja Kannel, 26.IV kell 19 Estonia Kontserdisaal – TUNTUD JA EKSOOTILINE. RAM. Dirigent Ants Soots. Britten, Vaughan–Williams, Elgar ja Ladina–Ameerika muusika.
25.IV kell 19 Tartu Ülikooli AULA, 26.IV kell 19 Rotermanni soolaladu – CITY LIFE – kuula elu suurlinnas. NYUD Ensemble. Kunstiline juht ja dirigent Olari Elts. Boulez, Berio, Gordon, Reich.
28.IV kell 19 Mustpeade Maja Valge saal, 29.IV kell 19 Tartu Ülikooli Aula – Yosif Feigelson (tsello), Peep Lassmann (klaver). Bach, Cassado, Gershwin.
29.IV kell 19 Estonia Kontserdisaal – KLASSIKA PÄRLE. ERSO. Dirigent Nikolai Aleksejev (Venemaa). Solist Lauri Väinmaa (klaver). Skrjabin, Vähi.
30.IV kell 19 Estonia Kontserdisaal – VOLBRIOO KONTSEERT. Rein Rannap & Urmas Sisask.

Eesti Muusikaakadeemia IX TROMPETIPÄEVAD

31.03. - 06.04. 1998.a.

* Prof. J.A.Bolšijanovi meistrkursus:

(aktiivne osavõtt 500.-; passiivne osavõtt tasuta!)

* TROMPETIPÄEVADE FESTIVAL

Kontserdid Võrus, Tartus, Tallinnas

Külaalissolistid St. Peterburist: Leonid Korkin

(Filharmoonia), Gennadi Nikonov (Maria Teater), üliõpilased.

* NOORTE TROMPETISTIDE VÕISTUMÄNGIMINE - 05.04.

Žürii esimees J.Bolšijanov

Konkurss:

A kuni 10 a. kava 5 min.

B 10 - 11 a. kava 5 min.

C 12 - 13 a. kava 7 min.

D 14 - 16 a. kava 10 min.

Trompetipäevade kunstiline juht dots. AAVO OTS

* Täienduskoolitus: A. Otsa loeng algõpetuse meetodikast 4.

aprillil Kaarli pst. 3, kell 10.00 - 14.00, klass 3.

* Suvkursus: 12. - 16.08.98 toimuvad Võru Vaskpillipäevad.

Palume registreerida telefonil 6700191.

MUUSIKALEHELE
03.03.98

Raamatukauplus EURO PUBLICATIONS EESTI OÜ annab teada, et müügile on saanud uusi noote, näiteks:

- The LIBRARY OF PIANO CLASSICS (200 klassikapala klaverile) 338 kr
- The JOY OF CLASSICAL GUITAR (29 klassikapala kitarrile) 252 kr
- LAULUJA LASIN LÄPI. Carl Michael Bellmanin epistoloita ja lauluja 448 kr
- ANDREW LLOYD WEBBER ESSENTIAL COLLECTION (12 teost+sõnad) 832.-

ja raamatuid muusikast ja muusikutest, sh:

- MUSIC OF THE WORLD (maailmamuusika ajaloo ja kaasajast, ill.) 256 lk 420 kr
- The MUSIC PACK
(kolmemõõtmeline raamat muusikaajaloo ja -riistade õpetamiseks + cd) 829 kr
- ULTIMATE ENCYCLOPEDIA OF MUSICAL INSTRUMENTS; ill., 240 lk 595 kr
- The VIOLIN (autor Yehudi Menuhini ajalooramat viulist, ill.) 301 lk 969 kr
- STEINWAY (Steinway and Sons sajandivanune ajalugu, ill.) 204 lk 832 kr
- The NINETEENTH-CENTURY GERMAN LIED (ajalooramat, ill.) 398 lk 756 kr
- CLASSICAL MUSIC. A Concise History from Gluck to Beethoven . 192 lk 195 kr
- MALIGNED MASTER. The Real Story of Antonio Salieri . 276 lk 938 kr
- SÄVELTEN MAAILMA (klassikalise muusika entsüklopeedia, 5 osa) 5 x 1750 kr
- H.-I. Lampila. SUOMALAINEN OOPERA. 830 lk 920 kr
- S. Nordstöm. KAIKKI MUSIIKISTA. 345 lk 909 kr
- E. Tawaststjerna. SIBELIUS. 335 lk 624 kr

Nootide ja raamatute tellimisvõimalus.

Tallinnas, Tartu mnt 3, E - R 10 - 18, L 11 - 17
tel. 64 10 812

Kahetsus

Kahjuks ei saa Muusikalehe toimetus oma lugejale teatavaks teha Presidendi ja tema kantselei seisukohta EV hümnile 150. sünniaasta tähistamise kohta (vt eelmine ML lk. 5). Põhjus: vastust meie järelepärimisele jaanuari lõpust pole seal saanud.

Vahetult enne ML trükkimist 11. märtsil saabus toimetusse 5. märtsil dateeritud pikem vastus Presidendi kantseleist. Avaldame selle järgnevas numbris.

Guinnessi rekordid

Ühelt lauljalt kaks korraga

Ameerika lauljanna Aline Dion on püstitanud selle aasta algul Ameerikas kaks kuulatavus-populaarsuse rekordit. Tema hitti kinofilmist "Titanic" kuulas 27. jaanuaril lõppenud nädalal 105,5 miljonit raadiokuulajat (senine rekord 101 miljonit).

Plaat, mis instrumentaalmuusika kõrval sisaldab ka selle hiti, müüdi kolme nädala jooksul läbi 6 758 000. Teisel korral on samuti tema Classical - Sony Music Soundtrexi poolt välja antud plaat "Let's Talk About Love" - 5 223 000. Sony teatel on see esimene juhtum, kus plaadid sama esitaja lauludega on üheaegselt läbimüügi poolest haaranud kaks kõrgemat kohta.

Reuters - ETA

Olga Lundi meenutades

Kurbusest ülesaamiseks meenuta rõõme, surma paratamatusega leppimiseks seda, mis on elus tehtud! Olga Lundi puhul on, mida meenutada. Eriti esimesi sõjajärgseid aastaid, mille meeolu on täpselt väljendatud tollal kirjutatud Juhan Sütiste värssides:

Tahame üles lüüa
uue ukse ja sarika.
Tahame elada,
laulda
ja luua.

Seda me, tollased noored, tahtsime. Saare naise visadusega ka Olga Lund, eriti laulda. Juba 1934. aastal oli ta debüteerinud Estonia laval metsosopranina. Sõja järel Nõukogude tagalast naasnuna oli temast saanud sopran. Ta oli ümber õppinud. Nagu ta ise ütles, sellepärast et sopranile on kirjutatud rohkem säravaid rolle, mida ta tahtis mängida.

Maailmakuulsad sopranirolle ta sai ka oma 1963. aastani kestnud lauljakarjääris, kuid tollastes piiratud võimalustes siiski mittepiisavalt: Senta "Lendavas hollandlases", Jaroslavna "Vürst Igoris", Silva "Silvas". Palju tuli tal laulda tolles optimistlikus meeolus loodud eesti ooperites: Mallena G. Ernesaksa "Tormide rannas", Saimana E. Kapi "Tasuleekides". Seda tegi ta väga hästi, eriti Ernesaksa ooperis, mille tegevus toimus "Moonsundi arhipelaagis", kust ta oli ka ise pärit. Neil etendustel olid saalid täis. Rahvas oli tulnud mitte ainult sellepärast, et seal mängis Olga Lund. Kuid sellepärast samuti.

Konstertmeistril, kes ma siis olin, oli temaga kerge töötada - hoolsa ja visa inimesena oli ta rollid korralikult kodus ette valmistanud. See hoolsus ja visadus avaldus kõikjal: varemets Estonia taastamisel ja paljus muus.

Eriti selles, mis on alles nüüd teoks saamas - Estonia muutmises rahvusooperiks. Oleks see ju praegu raske, kui neil aegadel poleks vanast Estoniast - kombinaat-teatrist, kus oli nii muusika- kui ka sõnalavastusi, saanud puhtakujuline muusikateater. See on paljuski Olga Lundi teene - tema ajas neid asju, kulutasdes võimumeeste kabinetide uksi selles küsimuses. Kõige järjekindlamalt.

On estoonlylastel ja kogu eesti rahval põhjust olla tänulik Olga Lundile tema elutöö eest.

Kirill Raudsepp

